

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Gürcüstanla ticarət
dövriyyəmiz
azalır -
səbəb
yazısı səh.10-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 30 mart - 1 aprel 2024-cü il Şənbə № 55 (8428) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

"Azərbaycan və Ermənistan sülhə heç vaxt olmadığı qədər yaxındır, lakin..."

Hikmət Hacıyev:
"Azərbaycanın hədəfi Cənubi Qafqaz regionunu sülh və əməkdaşlıq regionuna çevirməkdir"

yazısı səh.4-də

Bakıya qarşı yeni şərt itti faqı - çıxış yolu nədir...

yazısı səh.3-də

Ermənilər ümidlərini Ərdoğana bağlayıb - Bakıdakı diversantlar...

yazısı səh.7-də

Taksilərə "Avro 5", POS-terminal, videokamera tələbi - müştəri nə udacaq...

yazısı səh.11-də

Azərbaycanın xalis maliyyə aktivləri 3,3 mlrd. dollara yaxın artıb

yazısı səh.4-də

Kartında pulu olan hər kəsə xəbərdarlıq

yazısı səh.2-də

İpotekaya xitam verilən hallar genişlənir

yazısı səh.11-də

Müharibə Avropanın qapısını döyür

yazısı səh.12-də

Əhməd Əhmədovun işində kritik məqam - bu qərardan sonra...

yazısı səh.13-də

Ramazan ayının 20-ci günü

İftar 19.18 İmsak 04.58-dək (Bakı)

20-ci günün duası: "İlahi, bu gün mənim üçün behişt qapılarını aç və cəhənnəm qapılarını bağla! Belə bir gündə məni Quran oxumağa müvəffəq et! Ey möminlərin qəlblərini sakitləşdirib Aram Edən!"

İftar duası: "Allahım, Sənin rızan üçün oruc tutdum, Sənə inandım, Sənə güvəndim. Sənin ruzinlə iftar açır və Sənə təvəkkül edirəm. Ey başlayan Allah, günahlarımı bağışla".

Bu gün 2-ci Qədr gecəsidir.

ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN!

QƏRBİN AZƏRBAYCANLA BAĞLI ŞOK HƏDƏFİ - 5 APRELDƏN SONRA...

Təhlükəli oyun Ermənistanın başında çatlayacaq;
deputatdan xəbərdarlıq: "Yanlış siyasət nəticəsində regionun yeni təlatümlərə və müharibələrə sürüklənməsi riski xeyli artacaq və bəlkə də qaçılmaz olacaq"

yazısı səh.9-da

Parlamentdə pensiya yaşının azaldılması təklif olundu

Sabir Rüstəmxanlı: "Deyirlər ki, Azərbaycan uzunömürlülər məskənidir, amma bu deyim artıq nağıllarda qalıb"; "Təhsil haqqında" Qanuna dəyişikliklər ilk oxunuşdan keçdi

yazısı səh.5-də

Siyavuş Novruzov:
"Yalnız üç jurnalist güzəştli ipoteka krediti alıb"

yazısı səh.2-də

Hulusi Akar
kongresmenlərlə sülh prosesini müzakirə etdi

yazısı səh.6-da

Ceyhun Bayramov:
"Aİ-Ermənistan-ABŞ müştərək konfransı Ermənistanı yeni təxribatlara təşviq edə bilər"

yazısı səh.4-də

Rumen Radev Prezident İlham Əliyevə zəng etdi

Martın 29-da Bolqarıstan Respublikasının Prezidenti Rumen Radev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib.

Bu barədə Azərbaycan Prezidentinin mətbuat xidməti məlumat yayıb.

Rumen Radev Bakıya nəzərdə tutulan səfərinin ölkədəki daxili siyasi öhdəliklər səbəbindən gözlənilmədən təxirə salınmasından təəssüfləndiyini bildirib.

Dövlət başçıları qarşılıqlı maraq kəsb edən sahələrdə ikitərəfli əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi perspektivlərini müzakirə ediblər. İki ölkə arasında enerji, sərmayələr, nəqliyyat bağlılığı, habelə biznes təmaslarının təşviqi sahələrində tərəfdaşlığın inkişaf etdirilməsi üçün geniş imkanların mövcud olduğu vurğulanıb. Həmçinin müqavilə-hüquq bazasının genişləndirilməsi üçün ikitərəfli sənədlərin işçi qaydada razılaşdırılma prosesində olduğu qeyd edilib.

Telefon danışığı əsnasında prezidentlər diplomatik kanallar vasitəsilə səfərin yeni tarixlərinin razılaşdırılacağını bildiriblər.

Ələsgər Məmmədli ev dustaqlığına buraxılmadı

"Toplum TV"-nin həmtəsisçisi, media eksperti Ələsgər Əhmədov (Məmmədli) barəsində seçilmiş həbs-qətimkan tədbirinin ev dustaqlığı ilə əvəz olunması ilə bağlı müdafiə tərəfinin verdiyi vəsatətə baxılıb.

APA xəbər verir ki, martın 29-da Xətai Rayon Məhkəməsində keçirilən prosesdə müdafiə tərəfinin verdiyi vəsatət təmin olunmayıb.

Xatırladaq ki, "Toplum TV"-nin həmtəsisçiləri Akif Qurbanov, Ələsgər Əhmədov (Məmmədli), əməkdaşları və III Respublika Platformasının qurucu üzvü Ruslan İzzətli barəsində 4 aylıq həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Onlara qarşı Cinayət Məcəlləsinin 206.3.2 (qaçaqmalçılıq qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən törədildikdə) maddəsi ilə cinayət işi açılıb.

Martın 6-da "Toplum TV" internet televiziyasının yerləşdiyi ofisdə və daha bir neçə ünvanda Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən əməliyyat keçirilib. DİN-in yaydığı məlumatda bildirilib ki, paytaxtın Nərimanov rayonu Y.V.Çəmənzəminli ev 98 B ünvanında yerləşən ofisdə və əlavə digər ünvanlarda bir qrup şəxsin fəaliyyəti ilə bağlı daxil olan məlumat üzrə polis əməkdaşları tərəfindən əməliyyat-axtarış tədbirləri keçirilib.

Siyavuş Novruzov: "Yalnız üç jurnalist güzəştli ipoteka krediti alıb"

"Yalnız 3 jurnalist güzəştli ipoteka krediti alıb".

APA-nın xəbərinə görə, bunu martın 29-da Milli Məclisdə "İpoteka haqqında" Qanuna təklif edilən dəyişikliyin müzakirəsi zamanı parlamentin Regional məsələlər komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov bildirib.

Siyavuş Novruzov deyib ki, dövlət başçısı istəyir ki, hər bir vətəndaş yaxşı ya-

şasın və ipoteka kreditindən faydalana bilsin: "Həzrətə isə ipoteka kreditindən yalnız dövlət qulluğunda çalışanlar faydalana bilər. Digər şəxslərin bu kreditlərdən faydalanmağı çətin məsələdir. Bəna, zərgər, dülgər və digərləri ipoteka krediti ala bilmir. Həm də bunlar kiçik və orta sahibkarlıqla məşğul insanlardır. O cümlədən yalnız 3 jurnalist güzəştli ipoteka krediti alıb. Bizdə kifayət qədər jurnalistlər var və kifayət qədər əmək haqqı alır. Adam var, elə 20 ildir eyni saytda işləyir, amma ipoteka ala bilmir. Şəhərdə və kənddə çalışan üçün də ipoteka kreditlərinin şərtlərində fərq olmalıdır. Elə olmalıdır ki, vətəndaş, gənc ailə, müəllim kənddə yaşaya bilsin".

Azərbaycan iqtisadiyyatına kredit qoyuluşları 21% artıb

2024-ci il mart ayının 1-nə Azərbaycan iqtisadiyyatına kredit qoyuluşları 24 629.1 mln. manat təşkil edib.

APA Azərbaycan Mərkəzi Bankına istinadən xəbər verir ki, bu, cari ilin fevral ayının 1-nə olan göstərici ilə müqayisədə 1.1% çoxdur.

2023-cü ilin mart ayının 1-i ilə müqayisədə isə iqtisadiyyata kredit qoyuluşları 21% və ya 4 mlrd. 282 mln. manat artıb. Belə ki, ötən ilin mart ayının 1-nə kredit qoyuluşlarının həcmi 20 347.1 mln. manat təşkil edib.

Atmosferə atılan çirkləndirici maddələrin 85 faizi avtomobillərin payına düşür

2023-cü ildə ölkədə stasionar mənbələrdən və avtomobillərdən atmosfer havasına atılmış çirkləndirici maddələrin həcmi 2022-ci ilə müqayisədə 34,5 min ton çoxalaraq ümumilikdə 965,1 min ton təşkil edib ki, onun da 85,0 faizi və ya 820,8 min tonu avtomobillərdən atılan tullantıların payına düşüb.

Dövlət Statistika Komitəsindən APA-ya verilən xəbərə görə, avtomobillərdən atılmış zərərli maddələrin həcmi 6,3 faiz artıb, stasionar mənbələrdən atılmış maddələrin həcmi isə 8,9 faiz azalıb. Stasionar mənbələrdən atılan zərərli tullantıların həcmi sənaye mərkəzlərindən olan Bakı şəhərində 21,1 min ton, Sumqayıt şəhərində 0,9 min ton azalıb, Mingəçevir şəhərində isə 0,2 min ton artıb.

Profilaktik tədbirlər nəticəsində ötən il stasionar mənbələrdə yaranan zərərli maddələrin 67,3 faizi təmizləyici qurğular vasitəsilə tutularaq zərərsizləşdirilib. Atmosferə atılan zərərli maddələrin miqdarının azaldılması üçün sənaye müəssisələrində texnoloji proseslərin təkmilləşdirilməsi və mövcud təmizləyici qurğuların səmərəliliyinin artırılması nəticəsində hava hövzəsinə il ərzində 85,2 min ton zərərli maddələrin atılmasının qarşısı alınıb. Bütün mənbələrdən atmosferə atılmış zərərli tullantıların 61,5 faizini karbon oksidi, 21,3 faizini karbohidrogenlər, 13,4 faizini azot oksidi, 0,1 faizini kükürd anhidridi, qalan hissəsini isə digər çirkləndirici maddələr təşkil edib.

Kartında pulu olan hər kəsə xəbərdarlıq

Daxili İşlər Nazirliyi (DİN) bir daha vətəndaşlara müraciət edərək, hesab məlumatlarını naməlum şəxslərlə paylaşmamağı tövsiyə edib.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəisi Elşad Hacıyev bildirib.

"30 000, 17 000, 26 700, 9 000, 270, 500, 678, 852, 310, 400 manat məbləğlərində talamalar necə baş verir? Nəyisə almaq, nəyisə kirayələmək üçün onlayn qaydada beh ödəyirsiniz. Sonra beh ödəyiniz şəxs sizə geri zəng edərək, yaxud mesaj yazaraq, razılaşmanın mümkün olmadığı, alınmadığı üçün üzr istəyərək behi qaytarmaq istəyir. Siz də həmin pulu geri qaytarmaq üçün bank kartı məlumatlarını həmin şəxsə göndərirsiniz. Nəticədə kartınızda olan bütün vəsait hesabınızdan oğurlanır. Bütün bunları nəzərə alaraq, bank kart istifadəçilərini diqqətli olmağa çağırıq.

Hesab məlumatlarınızı tanımadığınız şəxslərlə paylaşmayın", - E.Hacıyev vurğulayıb.

Tacikistanda Novruz bayramında terror planlaşdıran 15 nəfər həbs edilib

Tacikistanda Novruz bayramında terror aktları planlaşdıran 15 nəfər həbs edilib.

APA xəbər verir ki, bu barədə "RIA Novosti" Tacikistan xüsusi xidmət orqanlarındakı mənbəyə istinadən xəbər verir.

Həbs edilənlərin "Krokus"da terror aktını törədənərlə əlaqəsi yoxlanılıb.

Martin 22-də Moskva yaxınlığında azərbaycanlı iş adamı Araz Ağalarova məxsus "Krokus Siti Holl" kompleksində törədilən terror aktından sonra Rusiyada ölüm hökmünün bərpası tələbləri xeyli artıb. O sırada tanınmış hərbi analitik İqor Korotçenko deyib ki, son müdhiş olay Rusiyada terrorizmə görə edam cəzasına qoyulan moratoriumun götürülməsini zəruri edir.

Korotçenko qeyd edib ki, bu məsələ müzakirə olunacaq və Rusiya hakimiyyəti belə bir addımın mümkünlüyünü nəzərdən keçirəcək. "Əlbəttə, "Krokus Siti Holl"da törədilən terror aktının rezonansını və miqyasını nəzərə alaraq, terror xarakterli cinayətlərə görə ölüm cəzasına qoyulan moratoriumun ləğvi ilə bağlı sual yaranır. Ən azı, bu qədər insanın ölməsi cəzanın müənasibliyi məsələsini gündəmə gətirir", - ekspert əlavə edib.

Son məlumata görə, Rusiya Dövlət Duması məsələyə baxmağa hazırlaşır.

Bəs ölüm hökmünün bərpası üçün hansı hüquqi prosedurlar həyata keçirilməlidir? Bunun üçün Rusiya tam olaraq AŞ PA-dan çıxmalıdırmi? (Ukraynaya təcavüzə görə üzvlüyü dondurulub).

İkinci yandan, qanunun geriye qüvvəsi mümkündürmü? Yeni tutulan terrorçulara da şamil edilə bilərmi? Nəhayət, ölüm hökmünün tətbiqi terrorçuluqla mübarizədə nə dərəcədə təsirli ola bilər?

Bu arada Rusiya Dövlət Dumasının bir sıra üzvləri konsert zalının bərpasına qarşı çıxıb və onun yerində kilsənin tikilməsini təklif edirlər. Dumanın mədəniyyət komitəsinin üzvü Yelena Drapeko bu xüsusda bildirib ki, belə bir yerdə əyləncə obyektinin yaradılması yersiz olardı. O, ərazidə məbəddə və ya xatirə meydanı qurmağı təklif edib.

Dumanın digər deputatı Tatyana Butskaya da eyni fikri ifadə edərək bildirib ki, faciə

yerində konsertlər və şoular təşkil etmək mümkün deyil. Deputat konsert zalının əvəzinə faciə qurbanlarının xatirəsinə həsr olunan abidənin yaradılmasını təklif edib.

Demokratiya və İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri, Hüquq üzrə fəlsəfə doktoru Çingiz Qənizadə mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, Rusiyanın AŞ-dəki fəaliyyəti dondurulub və uzun müddətdir Qərblə, Avropa ilə Rusiya arasında soyuq müharibə gedir: "Bəzən soyuq müharibə sərhədini aşaraq daha qızğın müharibələrin gəldiyinin şahidi oluruq. Ukrayna variantında silahların tədarükü, hətta Makron bir az irəli gedərək Ukraynaya NATO qüvvələrini yerləşdirməsi ilə bağlı məsələ gündəmə çıxdı. Artıq soyuq müharibə sərhədlərini aşmış olur. Belə bir məqamda Moskvada "Krokus"da baş verən terror aktı təbii ki, Rusiya hökumətini düşündürür. Əvvəla, hazırda Avropa institutları ilə heç bir əlaqəsi olmayan Rusiya ne üçün öz qanunvericiliyində dəyişikliklər etməsin. Belə hesab edə bilərik ki, baş verən terror aktından sonra Rusiya bu məsələyə baxa bilər. Amma bunun prosedur qaydaları necədir? İndiki dövrdə RF-də ölüm hökmü moratoriumu qoyulubsa və ölüm hökmü icra olunmursa, "Krokus"da cinayət törədərək həbsdə olan şəxslərə ölüm hökmünün tətbiqi qeyri-mümkün görünür. Çünki ağırlandırıcı hallarda qanunun geriye qüvvəsi yoxdur. Yeni

Terrorçular güllələnsə, terrorçuluq azalarmı - rəylər

Çingiz Qənizadə: "Baş verənlər, müharibələr onu göstərir ki, gələcəkdə çox ağır cinayətlərin şahidi olacağıq, odur ki..."

ömürlük həbs cəzasına nisbətən ölüm hökmünün icrası daha ağırlandırıcı haldır. Ona görə də "Krokus Siti"də tutulan və ittiham olunan şəxslərə ölüm hökmünün tətbiqi yolverilməzdir. Amma Rusiya qanunvericilikdə dəyişiklik edəcəksə, bu, bir sıra prosedurlardan keçəcək. Qanunvericilik təşəbbüsü ilə RF-yə müraciət olunacaq. Duma bu məsələləri müzakirə etdikdən sonra RF-nin Cinayət Məcəlləsində preambula hissəsi terrorçuluq olmaqla, onun sanksiya his-

sində əmələ, törədilmiş cinayətə görə cəza hissəsində dəyişiklik edərək ölüm hökmünü bərpa edə biləcək. Ölüm hökmü əgər bərpa olunacaqsə, qanun qəbul edildikdən sonra törədilən cinayətlərə görə tətbiq ediləcək. Rusiyada qısa zaman kəsiyində buna baxıla bilər. Əslində mənim də yanaşmam belədir ki, AŞ-nin tələbləri ora üzv olan dövlətlər üçün məcburi xarakter daşısa da, bəzən dövlətlərdə elə hadisələr baş verir ki, ölüm hökmünün gündəmə

gəlməsi müzakirə predmetinə çevrilir. Bu halda dövlətlər öz qanunvericiliyinə baxmalıdır. Təbii ki, AŞ şərt olaraq bunu qarşıya qoyub ki, üzv olan dövlətlərdə ölüm cəzası tətbiq olunmayacaq".

Ekspert əlavə edib ki, Rusiyada həbs edilərkən terrorçulara qarşı göstərilən zorakı hərəkətlər Avropa telekanallarında tənqid edilib: "Rusiya hüquq-mühafizə orqanları tənqid olunur ki, terrorçular tutularkən onlara zorakılıq tətbiq edilib. Amma

digər tərəfdən 139 nəfərin ölümü, 200 nəfərə yaxın şəxsin yaralanması, sahibkarlara bu qədər zərərin dəyməsini görmədən terrorçuya qarşı hansısa hərəkət Qərbin marağına səbəb olub. Bu da Rusiyaya olan münasibətdən irəli gəlir. Fikrimcə, dünyada baş verən proseslər bəzi dövlətləri, o cümlədən Rusiyanı, hətta Azərbaycanı da öz qanunvericiliyinə yenidən baxmaq təşəbbüsü ilə çıxış etmək hüququnu özündə saxlayar və gələcəkdə bu hallarla biz çox rastlaşacağıq. Hazırkı dövrdə dünyada baş verən terrorlar, müharibələr, vətəndaşları qorxuda saxlamaq üçün cinayət meyilləri göstərir ki, gələcəkdə çox ciddi cinayətlərin şahidi olacağıq. Azərbaycan da da Lənkəranın icra başçısına qarşı sui-qəsdin hazırlanması, təhlükəsizlik xidmətinin bunun qarşısını alması böyük bir terrorun qarşısını alınması kimi dəyərləndirilməlidir. Bu hadisə təkcə onunla yekunlaşmayacaqdı. Ona görə də ölüm hökmünün bərpasına yenidən baxmağın mümkünlüyünü gündəmə gətirir".

□ **Afaq MİRAYIQ, "Yeni Müsavat"**

Azərbaycana qarşı yeni şərt ittiqaqı - çıxış yolu nədir...

Polkovnik: "Ermənistan faktiki olaraq son zamanlar sanki öz əcəli ilə oynayır"

"Cənubi Qafqazı qarışdırmaq və orada sülhün, əmin-amanlığın bərqərar olmasını əngəlləmək üçün şərt ittiqaqı adlandırma biləcəyimiz Fransa, Ermənistan, Hindistan, Yunanistan kimi ölkələr və onlara yol göstərən ABS yeni kirlə oyunlar planlaşdırır".

"Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu sözləri Axar.az-a Türkiyənin ölkəmizdəki keçmiş hərbi attaşesi, general-leytenant Yücel Karauz deyib.

Onun sözlərinə görə, Yunanistanın Ermənistanla hərbi əməkdaşlığı dərinləşdirməsi, silah-sursat və siyasi dəstək verməsi, muzzdlu döyüşçülər göndərməsi Afinanın 1991-ci ildən etibarən İrəvana göstərdiyi "qayğı"nın təzahürüdür: "Lakin Türkiyə və Azərbaycan qurulan kirlə planlara səssiz qalmayacaq. Yunanistan sözügedən addımları həm Türkiyəyə, həm də Azərbaycana qarşı atır. Türkiyənin şərqdə, Azərbaycanın isə qərbdə qon-

şusu olan Ermənistanın silahlandırılması həm Yunanistanın, həm də onu maşa kimi istifadə edən ölkələrin maraqlarına uyğundur. Bütün bunlar eyni zamanda Rusiyaya qarşı atılan addımlardır. Dolayısı ilə bu, Qərbin ikiüzlülüynün,

"ikili standartlar"ın növbəti təzahürüdür".

Hərbi ekspertin qənaətinə, özünü demokratik adlandıran həmin ölkələr Ermənistanın sülh masasına oturmaması üçün hər şeyi edir: "Cənubi Qafqazda sülhü

təmin edə biləcək dövlətlər Türkiyə, Azərbaycan və Rusiyadır. Bu üç dövlətin rədd edəcəyi sülh planının gerçəkləşməsi mümkünsüzdür. İkinci Qarabağ müharibəsi və 24 saatlıq lokal antiterror əməliyyatı tek Ermənistanla qarşı yox, həm də onun arxasındakılara qarşı aparılıb. Əgər yenə Ermənistan başqalarının fitnəsi ilə hərəkət etsə, Türkiyə və Azərbaycan da dərhal buna qarşı bütün addımları tərəddüd etmədən qətiyyətlə atacaq. Buna heç kimin şübhəsi olmasın".

Söhbət şübhəsiz, ilk növbədə Şuşa Bəyannaməsindən gedir. Bəs yeni şərt ittiqaqına qarşı hansı önleyici addımlar atıla bilər?

Hərbi ekspert, polkovnik Rövşən Məhərrəmov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Fransa, Yunanistan, Hindistan və Ermənistanın ittiqaq qurması təkcə Azərbaycan deyil, həmçinin Rusiyanın, Türkiyənin Cənubi Qafqazdakı maraqlarına qarşıdır: "Belə bir ittiqaq

bölgədə sülhə, sabitliyə xidmət üçün yaradılır. Bu mümkün ittiqaq Rusiya ilə yanaşı, Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı da yönəlib. Ancaq hələ ki reallaşmayan nəzəri ittiqaq qurulsə belə bundan ciddi narahat olmağa dəyməz. Ermənistanın bu üç dövlətin heç biri ilə sərhəd əlaqəsi yoxdur. Bu ittiqaq onlara nə verə bilər? Onlar silah alverli edirlər. Onsuz da ittiqaqda olsalar da, olmasalar da silah alverlərini davam edirlər və Ermənistanla silah verirlər. Ermənistanın dünyanın ən güclü ordularından birinə sahib olan Türkiyə ilə, həmçinin güclü ordusu olan Azərbaycanla isə böyük sərhəd var. Həmin nəzəri ittiqaqdakı müttəfiqləri başını qaldıranadək bu iki güclü ordu Ermənistanla nə lazımdırsa, onu yaşatmaq imkanındadır. Hansı istiqamətdən təhlil etsək görəəcəyik ki, adicəkilən dörd dövlətin yaratmaq istədiyi ittiqaq ciddi heç nəyi dəyişən deyil. Cənubi Qafqazdan çox uzaqda yerləşən dövlətlərin Ermənistanla ittiqaqından Azərbaycan və Türkiyə çəkinmir. Rusiya isə artıq bu cür ittiqaqın yaranmasına qarşı olduğunu, bundan narahatlıq keçirdiyini dilə gətirib. Yeni əslində Ermənistan o cür ittiqaqa qoşulmaqla özünə xeyir-

dən çox ziyan vermiş olacaq. Qonşuluğundakı dövlətlərlə onsuz da mövcud olan problemlərinə yenisini də əlavə etmiş olacaq. Rusiyanın Ermənistanla hərbi bazası mövcuddur".

Ekspert qeyd etdi ki, Moskva Ermənistanla yeni ittiqaqın hərbi bazasının qurulmasına da imkan verməz: "Ermənistan faktiki olaraq son zamanlar sanki öz əcəli ilə oynayır. Rusiya realıqda ənənəvi sərt üzünü göstərsə, vəziyyət kifayət qədər ciddiləşə bilər. Ermənistanın təzə müttəfiqlər axtarması ona çox ciddi problemlər vəd edir. Bütün baş verənlər göstərir ki, bölgədə yeni dönmə keçid edilir, Cənubi Qafqaz ciddi mübarizə poliqonuna çevrilir, xüsusən də Ermənistan ərazisi böyük dövlətlərin savaş meydanı ola bilər.

Belə vəziyyətdə Azərbaycan öz müttəfiqləri ilə əlaqələri daha da sıxlaşdırır və sıxlaşdırmalıdır. Azərbaycanın daha səmimi və qardaş müttəfiqləri var. Türkiyə ilə hərbi ittiqaq müqaviləsinə bərabər Şuşa Bəyannaməsi mövcuddur.

Yeni bizim Ermənistanın iştirak etdiyi istənilən ittiqaqın qarşısında kifayət qədər güclü immunitetimiz var".

□ **Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"**

“Azərbaycan və Ermənistan sülhə heç vaxt olmadığı qədər yaxındır, lakin təəssüf ki, buna mane olurlar”.

Musavat.com xəbər verir ki, bunu **Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev** Çinin “Phoenix” telekanalına müsahibəsində deyib.

Lakin onun fikrincə, bu vəziyyətə çatana qədər Azərbaycan BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsinə uyğun olaraq özünümüdafiə hüququndan istifadə etməli, ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etməli oldu: “Azərbaycan həqiqətən də bunu etməyə məcbur idi, çünki biz ikili standartlarla, xarici hərbi təcavüz və hərbi işğal siyasətinə bəraət qazandırmaqla yanaşı, separatizmin təşviqi ilə də üzləşmişdik. Yenə də hər bir ölkə kimi bu, Azərbaycan üçün də qəbul edilməz idi”.

“Biz sülhü və təhlükəsizliyi təmin etmişik. İndi Ermənistan və Azərbaycan sülhə heç vaxt olmadığı qədər yaxındırlar. Son altı ayda Ermənistan-Azərbaycan sərhədində iki ölkə tarixində ən sakit dövrlərdən biri olub”, - Prezidentin köməkçisi vurğulayıb.

“Biz (Azərbaycan və Ermənistan) sülh sazişi ilə bağlı irəliləyiş əldə edirik. Azərbaycanın yaşaması ondan ibarətdir ki, sülh Azərbaycanla Ermənistan arasındadır, çünki bu region bizə məxsusdur. Vaşinqtonda, Brüsselə, Parisdə yox, iki ölkə arasında Cənubi Qafqaz regionunda sülh təmin edilməlidir”, - o bildirib.

H.Hacıyevin fikrincə, Bakı və İrəvan qarşılıqlı şəhərlərini çevirib irəli gətirməli, həmçinin sülh sazişinə görə məsuliyyəti gücləndirməlidir: “Ola bilsin ki,

“Azərbaycan və Ermənistan sülhə heç vaxt olmadığı qədər yaxındır, lakin...”

Hikmət Hacıyev: “Azərbaycanın hədəfi Cənubi Qafqaz regionunu sülh və əməkdaşlıq regionuna çevirməkdir”

bu, uzun proses olacaq”.

O, həmçinin qeyd edib ki, Azərbaycanın hədəfi Cənubi Qafqaz regionunu sülh və əməkdaşlıq regionuna çevirməkdir: “Biz hərbi işğalın hədəfi olmasına baxmayaraq, sülh sazişinin mətnini hazırladıq, sülh sazişinin 5 fundamental prinsipini də formalaşdırdıq. Görürük ki, biz irəliləyirik, amma təəssüf ki, regional əməkdaşlığa, sülh gündəliyinə mənfi təsir göstərən müəyyən siyasət yürüdənlər var”.

“ABŞ-in Bakı ilə İrəvan arasında sülh prosesində Ermənistanın xeyrinə birtərəfli mövqe tutması çox məyusedicidir” - deyən Hikmət Hacıyev bildirib: “ABŞ-in müəyyən bəyanatları və addımları bizi məyus edir. Onlar Azərbaycana qarşı birtərəfli mövqe tutaraq “Azadlığa Dəstək Aktı”na 907-ci düzəlişi qəbul etdilər. Bu, ABŞ hökumətinin Azərbaycana yardımına qadağa qoyulması deməkdir. Azərbaycanın isə heç bir köməyə

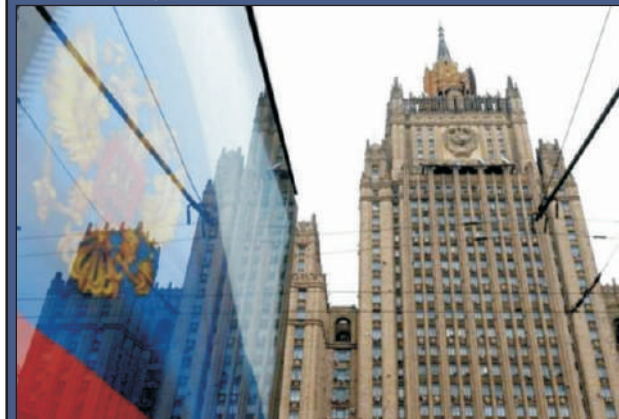
ehtiyacı yoxdur. Biz yardım alan ölkə deyilik”, - o bildirib.

Amma fakt budur ki, 907-ci düzəliş hələ 1992-ci ildə, Azərbaycan əraziləri işğal olunanda ABŞ Konqresi tərəfindən qəbul edilib: “Təsəvvür edin ki, siz işğal altındasınız və Konqres ABŞ hökumətinin Azərbaycana dəstək vermesini qadağan edən qətnamə qəbul edir. Yenə də onların seçimidir. Amma problem ondadır ki, siz birtərəfli addım atsanız, danışıq-

lar prosesində tam qərəzsiz ni yüksək qiymətləndirir, lakin bu vəziyyətdə hər hansı

Onun sözlərinə görə, vasitəçiliyə ehtiyac olduğuna Azərbaycan dəstək təklifləri- inanmır.

Rusiya XİN: “Aİ ilə NATO-nu Ermənistan və onun vətəndaşlarının real ehtiyacları maraqlandırmır”

Avropa İttifaqı (Aİ) və Şimali Atlantika Alyansını Ermənistan vətəndaşlarının real ehtiyacları maraqlandırmır, respublikaya sırf Qərbin iradəsini icra etmək rolu verilir.

APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, bu barədə TASS-a Rusiya Xarici İşlər Nazirliyindən NATO-nun keçmiş baş katibi Anders Foq Rasmussenin rəhbərliyi ilə “Ermənistanın Dostları Şəbəkəsi”nin Aİ ilə İrəvan arasında münasibətlərin dərinləşməsinə dair hesabatını şərh edərkən bildiriblər.

“Avropa İttifaqı və NATO-nu Ermənistanın və onun vətəndaşlarının real ehtiyacları maraqlandırmır. Bu, respublikanın Qərbe üz tutmasının Cənubi Qafqazı öz ehtiyaclarına uyğun olaraq yenidən formalaşdırmaq üçün “az xərcli” bir müəssisə olduğu qeyd edilən nəticədən aydın görünür. Bu inşaatlarda Ermənistana müstəsna olaraq Brüssel və Vaşinqtondan gələn sifarişlərin icraçısı rolu verilir”, - deyərək Rusiya XİN-dən qeyd olunub.

Azərbaycanın xalis maliyyə aktivləri 3,3 mlrd. dollara yaxın artıb

2023-cü il üzrə Azərbaycanın xalis maliyyə aktivləri 3 253.6 mln. dollar artıb.

“APA-Economics” bu barədə Azərbaycan Mərkəzi Bankına istinadən xəbər verir. Bu göstərici xaricə yönəldilmiş birbaşa investisiyalar (1 875.2 mln.dollar), portfel investisiyaları (-11.4 mln. dollar) və digər investisiyalar (1 389.8 mln.dollar) hesabına formalaşıb.

Hesabat dövründə ölkənin xalis maliyyə öhdəlikləri isə 1 030.4 mln.dollar azalıb ki, bu da xaricdən cəlb olunmuş birbaşa investisiyalar (-218.2 mln.dollar), neft bonusu (471.0 mln.dollar), portfel investisiyaları (-694.1 mln. dollar) və digər investisiyalar (-589.1 mln.dollar) hesabına formalaşıb.

XİN rəhbəri: “Aİ-Ermənistan-ABŞ müştərək konfransı Ermənistanı yeni təxribatlara təşviq edə bilər”

Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər naziri Ceyhun Bayramov Rusiya Federasiyası Xarici İşlər Nazirliyinin xüsusi tapşırıqlar üzrə səfiri Pavel Knyazevə qəbul edib.

XİN-dən APA-ya verilən xəbərə görə, görüşdə Azərbaycan və Rusiya arasında ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlıq gündəliyindən irəli gələn məsələlər, habelə regionda cari vəziyyət müzakirə olunub.

Nazir Ceyhun Bayramov iki ölkə arasında mövcud münasibətlərin regional və beynəlxalq platformalarda əməkdaşlığın genişləndirilməsinə müsbət təsir göstərdiyini diqqətə çatdırıb. Bir sıra beynəlxalq platformalarda əməkdaşlığın perspektivləri ətrafında müzakirə aparılıb.

Qarşı tərəf cari ildə ölkəmizin BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) ev sahibliyi çərçivəsində tərəfimizdən aparılan danışıqlar prosesi, habelə görülməli işləri barədə məlumatlandırılıb.

Postmünaqişə dövründə bölgədə mövcud vəziyyət,

Azərbaycanın bölgədə sülh və quruculuq səylərindən bəhs edən nazir Ceyhun Bayramov, sülh prosesinin irəliləməsi istiqamətində yeni çağırışlar yaranan bir sıra addımların, o cümlədən regiondan uzaq yerləşən dövlətlərin öz birtərəfli mövqelərini bölgəyə proyeksiya etmək cəhdlərinin prosesə maneə törətdiyini bildirib.

Bu istiqamətdə, cari ilin 5 aprel tarixində keçiriləcək Aİ-Ermənistan-ABŞ müştərək konfransının bu cür qeyri-şəffaf və inklüziv olmayan mühitdə təşkilatı ilə bağlı ölkəmizin mövqeyinin, habelə bu kimi təşəbbüslərin revanşist əhval-ruhiyyənin hökm sürdüyü Ermənistanı yeni təxribatlara təşviq edə biləcəyi ilə bağlı narahatlıqlarımızın aydın şəkildə ifadə olunduğu vurğulanıb.

Mövcud çətinlik və çağırışlara baxmayaraq, ölkəmizin regional sülh və sabitliyin təmin edilməsi istiqamətində fəaliyyətini davam etdirmək əzmində olduğu diqqətə çatdırılıb.

Görüş zamanı həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

29 martda Milli Məclisin növbəti plenar iclası keçirildi. Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova deputatları salamladıqdan sonra giriş nitqi ilə çıxış etdi. Bildirdi ki, Milli Məclis sədrinin başçılığı ilə nümayəndə heyəti martın 22-dən 26-dək İsveçrənin Cenevrə şəhərində işgüzar səfərdə olub: "Səfərdə məqsəd Parlamentlərarası İttifaqın 148-ci Assambleyasında, Qoşulmama Hərəkatı Parlament Şəbəkəsinin Üçüncü Konfransında və Asiya Parlament Assambleyasının koordinasiya iclasında iştirak etmək idi. Parlamentlərarası İttifaqın 148-ci Assambleyasında "Parlament diplomatiyası: sülh və qarşılıqlı anlaşma üçün körpülərin salınması" mövzusunda müzakirələr aparıldı.

Öz çıxışında mən beynəlxalq qaydalara əməl olunması, ikili standartların və müəyyən dövlətlərin maraqlarının üstünlük təşkil etməsi nəticəsində dünyanın daha parçalanmış və təhlükəli hala gəldiyini qeyd etdim. Parlament diplomatiyasının artan əhəmiyyətindən danışdım, sülh və qarşılıqlı anlaşma yaradılmasında parlamentlərin rolu barədə fikirlərimi bölüşdüm. Bildirdim ki, xalqın nümayəndələri olaraq parlamentlər etimad, təhlükəsizlik və sülh şəraitində dinc birgə yaşayış məsələlərinin həllinə mühüm töhfələr verə bilərlər.

Daha sonra gündəlikdəki məsələlərin müzakirəsinə keçildi.

Komitə sədri Siyavuş Novruzov bildirdi ki, son dövrlər dünyada təhlükəsizlik məsələsi bir sayılı məsələyə çevrilib. S.Novruzov bu mənada ABŞ-ın keçmiş prezidenti Corc Buşun 11 sentyabrından sonra Ağ Evin bir sayılı prioritetinin təhlükəsizlik məsələsi olduğu barədə dediklərini xatırladı. Bildirdi ki, Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanları prezidentin rəhbərliyi ilə yüksək peşəkarlıq nümayiş etdirərək təhlükəsizliyimizi təmin edir. "Sonrakı dövrlərdə Azərbaycanı müxtəlif yanğınlarla intahana çəkməyə çalışıblar", - deyən komitə sədri bildirdi ki, bu mənada da məkrli qüvvələr hədəflərinə çatmağa çalışıblar. S.Novruzov qeyd etdi ki, bu gün dünyanın bütün mötəbər tədbirləri məhz Azərbaycanda keçirilir: "COP29 kimi mühüm tədbirin Bakıda keçirilməsi Azərbaycanda sabitliyin, söz, mətbuat azadlığının mövcudluğunun nümunəsidir". Komitə sədri dedi ki, Azərbaycanda sapı özümüzədən olan baltalar, siyasi partiyalar, vətəndaş cəmiyyəti təmsilçiləri Azərbaycanı düşündürməyərək xarici ölkələrdə baş verən terror aktlarının ölkəmizdə də olmasını arzu edirlər. "Terrorun mənbəyi maliyyədir", - deyən S.Novruzov bildirdi ki, həyata keçirilən tədbirləri daha da kəskinləşdirmək lazımdır. Komitə rəhbərinin sözlərinə görə, mənbəyi məlum olmayan vəsait alanlara qarşı daha sərt tədbirlərə ehtiyac var. "Keç kəs heç kəsə havadan pul vermir, maliyyə ayırırsa, demək arxasında sifariş dayanır", - S.Novruzov xüsusilə vurğuladı.

Milli Məclisdə "Bələdiyyələrin birgə fəaliyyəti, birləşməsi, ayrılması və ləğv edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi və "Bələdiyyələrin statusu

Parlamentdə pensiya yaşının azaldılması təklif olundu

Sabir Rüstəmxanlı: "Deyirlər ki, Azərbaycan uzunömürlülər məskənidir, amma bu deyim artıq nağıllarda qalıb"; "Təhsil haqqında" Qanuna dəyişikliklər ilk oxunuşdan keçdi

haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi ikinci oxunuşda müzakirəyə çıxarıldı. Komitə sədri Siyavuş Novruzov bələdiyyələrin sayının azaldılacağını bildirdi. Müzakirələr zamanı çıxış edən **Mədəniyyət komitəsinin sədri Fazil Mustafa** bildirdi ki, heç bir bələdiyyənin infrastrukturunu mövcud deyil. Onun sözlərinə görə bələdiyyələr 20 ildən çoxdur fəaliyyət göstərsə də, bu istiqamətdə işlər görülməyib. Bələdiyyələrin statusunun olmadığını deyən deputat Türkiyə bələdiyyələrini, onların apardığı işləri nümunə çəkdi. F.Mustafa dedi ki, qanunda nəzərdə tutsaq da, heç bir bələdiyyənin məktəbi yoxdur. Əhali sayına görə bələdiyyəni ayırsan da, birləşdirsən də, irəliləyən doğru addım atılmayacaq.

Deputat qeyd etdi ki, uşaqların üzgüçülük hovuzuna getməyə imkanı yoxdur, ona görə uşaqlar kriminala meyil lənir. "Əhali sayına görə bələdiyyələrin sayını artırın-azaldın, amma nəticə etibarilə bələdiyyə inkişaf edəcəkmi?" - F.Mustafa sonda qeyd etdi.

Deputat Qüdrət Həsənzadə Rusiyada törədilmiş terror aktından danışdı. Bildirdi ki, bu hadisələrdən sonra Azərbaycanda bir sıra addımların atılmasına ehtiyac var. Bu mənada deputat parlamentin xüsusi iclasının keçirilməsi təklifini irəli sürüb. Q.Həsənzadə qeyd etdi ki, Rusiyada törədilən terror aktından sonra ölkədə təhlükəsizliyin hansı səviyyədə olduğu və hansı işlər görüldüyü barədə deputatlara məlumat verilməlidir. "Alınmaq, bizdə belə hadisə baş verərsə, bizim hansı gücümüz var?" - deyən deputat bildirdi ki, bundan başqa, ekstremal hallara hazırlıq üçün təcili tibbi yardım vertolyotları

nın alınması zəruridir. Deputat xatırladı ki, Vətən müharibəsi dövründə yaralıları Badamdarı vertolyot meydançasına daşıyırdılar, oradan isə təcili tibbi yardım maşını ilə xəstəxanalara aparırdılar: "Bizdə xəstəxanalarda vertolyot meydançaları yoxdur. Rusiyada baş verən hadisədən sonra bu barədə düşündüm. Azərbaycanda belə hadisə olsa, necə olacaq? Bakıda sıxlıq çoxdur. Yaralıları vertolyotla təcili tibbi yardım maşını ilə daşımaq mümkün olacaqmı?"

"Əmək pensiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi birinci oxunuşda müzakirə edilərək qəbul olundu. Qanun layihəsini komitə sədrinin müavini Mələhət İbrahimqızı təqdim etdi.

Deputat Razi Nurullayev çıxışında bildirdi ki, əmək pensiyasına edilən dəyişiklik normaldır: "5 və daha çox uşaq böyüdən valideyn 5 il daha tez pensiya hüququ əldə edəcək. 2019-cu il siyahıya alınmasına əsasən, Azərbaycanda 6 və daha çox uşağı olan 16 169 ailə mövcuddur. Hazırda 110 min ailədə 4 və daha çox uşaq var. Amma 5 uşağı ailələrin sayını təəssüf ki, müəyyən edə bilmədim. Müəyyən etdim ki, hazırda 5-dən çox uşağı olduğuna görə sosial müavinət alan qadınların sayı 2600-dür. Bu, çox kiçik rəqəmdir, bizə müraciət edən və kömək istəyən anaların sayı fonunda həttə gülcür rəqəmdir. Sonuncu siyahıya almada 2 milyon 293 min ailə qeydiyyatdan keçib. 1 milyon 347 min ailədə isə 18 yaşadək uşaqlar var. Dəqiq məlumdur ki, 6 və daha çox uşağı olan 16 169 ailə bu dəyişiklikdən yararlanacaq. 5 uşağı ailələr isə təxminən 30 min ailə. Aşağı-yuxarı

45-50 min arası ailə yararlanacaq. 1 milyon 347 min uşağı ailənin cəmi 45 mininin əhatə olunması ədalətli deyil və təklif edirəm ki, bu məsələ elə tənzimlənsin ki, heç olmasa 347 min uşağı ailə bu dəyişiklikdən yararlanıb. Yenə də bir milyon ailəni kənara qoymuş oluruq".

R.Nurullayev konkret təkliflə çıxış etdi: "Təmsil etdiyim Milli Cəbhə Partiyasının təklifi budur ki, pensiya yaşını həm kişilər, həm də qadınlar üçün azaldılsın. Kişilər üçün 62, qadınlar üçün 60 yaş həddində müəyyənəldirilsin. Təklifimizin səbəbi isə vətəndaşlarımıza tələb olunan səviyyədə tibbi və sosial təminat verə bilməyimiz, son zamanlar isə vətəndaşların pensiya yaşına çatmadan vəfat etməsi hallarının çoxalmasıdır. Digər məsələ isə pensiya yaşına çatmağa bir neçə ay, bir neçə il qalmış şəxslər vəfat edəndə onlara dəfn pulunun verilməməsidir. Bu məsələni bir dəfə burada qaldırmışdım və o zaman deyild ki, məsələ həllini tapacaq. Təklif edirəm ki, pensiya yaşına çatmağa 5 il qalmış dünyasını dəyişən şəxslərə də dəfn pulu verilsin. Bununla bağlı daha çox müraciətlər daxil olur. Çünki son illər vətəndaşlar pensiya yaşına çatmadan dünyalarını dəyişirlər".

Deputat Sabir Rüstəmxanlı bildirdi ki, bütün əhalinin təqaüd yaşına nəzər yetirmək lazımdır: "Veteranlar bizə məktub yazır ki, dövlət bizim təqaüd yaşımıza yenidən baxsın. Heç olmasa, onların təqaüd yaşlarını 62-yə salmaq olar. Qadınların təqaüdü də baxmaq lazımdır. Bu yaş həddi Azərbaycan üçün çox böyük rəqəmdir. Deyirlər ki, Azərbaycan uzunömürlülər məskənidir, amma bu deyim artıq nağıllarda qalıb".

Komitə sədri Musa Quliyev təkliflərə reaksiyasında bildirdi ki, dünyanın heç bir ölkəsində qanunvericilik çərçivəsində pensiya yaşının azaldılmasına baxılmır. Komitə sədrinin sözlərinə görə, bu gün dünyada uzunömürlülük artır: "Pensiya yaşının azaldılması əvəzinə artırılması bu gün dünyada müzakirə olunur. Ona görə də azaldılması məsələsini gündəmə gətirəndə bunu nəzərə alarsınız".

"Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklikləri komitə sədri Bəxtiyar Əliyev təqdim etdi. Dəyişikliklərə görə, sosial müdafiəyə xüsusi ehtiyacı olan şəxslərin təhsil müəssisələrinin

haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq məcburi köçkün statusu olan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları;

- peşə təhsili müəssisələrində təhsil alan 20 yaşına çatmamış və orqanizmin funksiyalarının 81-100 faiz pozulmasına görə əlilliyi müəyyən edilmiş valideyni olan, aylıq gəliri yaşayış minimumundan aşağı olan şəxslər;

- peşə təhsili müəssisələrində təhsil alan köçürülmə gücü ana bətnində olan uşaqlar da daxil olmaqla, uzaqlaşdırma və köçürmə zonalarından köçürülmüş uşaqların və ya 18 yaşınadək yeniyetmələrin, habelə 1986-cı il aprelin 26-dən sonra doğulmuş və Çernobil

AES-də qəzanın nəticələrinin ləğv edilməsinin iştirakçısı olmuş, yaxud Çernobil qəzası nəticəsində zərər çəkmiş və birbaşa radioaktiv şüalanmaya məruz qalma ehtimalı olmuş valideynlərin birindən olan uşaqlar.

Qeyd edək ki, Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin martın 29-da keçirilən iclasında "Təhsil haqqında" Qanuna dəyişiklik müzakirəyə çıxarılıb. Qanun layihəsi sosial müdafiəyə xüsusi ehtiyacı olan bir sıra şəxslərin təhsil müəssisələrində ödənişli əsaslarla təhsil alıqları müddətində təhsil haqqının dövlət büdcəsi vəsaiti hesabına ödənilməsi sahəsində normativ hüquqi aktların təkmilləşdirilməsi məqsədilə hazırlanıb. Layihəyə əsasən, "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda 14.8-1-ci maddənin yeni redaksiyada verilməsi və mövcud qanunvericilikdə nəzərdə tutulan təhsil xərcləri ilə bağlı azad olmaların, o cümlədən bir sıra yeni imtiyazların qeyd edilən maddəyə əlavə edilməsi təklif olunur. Belə ki, yeni imtiyaz olaraq özəl ali, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrində şəhid ailəsinin üzvlərinin, peşə təhsili müəssisələrində "Müharibə veteranı" adını almış şəxslərin, özəl peşə təhsili müəssisələrində isə əlilliyi olan şəxslərin, 20 yaşına çatmamış və orqanizmin funksiyalarının 81-100 faiz pozulmasına görə əlilliyi müəyyən edilmiş valideyni olan, aylıq gəliri yaşayış minimumundan aşağı olan şəxslərin ödənişli əsaslarla təhsil alıqları müddətində təhsil xərclərinin dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına ödənilməsi nəzərdə tutulur.

Müzakirələrdən sonra dəyişiklik səsverməyə qoyularaq birinci oxunuşda qəbul edildi.

□ **Elsad PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

Hulusi Akar kongresmenlərlə sülh prosesini müzakirə etdi

Türkiyə Böyük Millət Məclisinin Müdafiə komissiyasının sədri, keçmiş milli müdafiə naziri Hulusi Akar Ankarada ABŞ Kongresi Nümayəndələr Palatasının Silahlı Qüvvələr üzrə komitəsinin sədri Mayk Rogersin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşması prosesini müzakirə edib.

Bunu **H.Akar** jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

O bildirib ki, ABŞ kongresmenlərini Türkiyənin normallaşma prosesindəki rolu və Ankaranın bu istiqamətdə atdığı addımlar barədə məlumatlandırıb: "Bildirdik ki, Ermənistan uzadılan sülh əlini tutmalıdır. Müzakirəmiz konstruktiv mühtdə keçdi. Qarşı tərəf də öz mövqeyini bildirdi. Müzakirələrin davamlı olması barədə razılığa gəldik".

H.Akarın sözlərinə görə, tərəflər həmçinin "F-16" qırıcı təyyarələrinin Türkiyəyə tədarükü barədə danışıqlar: "Bu məsələdə problem yoxdur. Lazımı razılıqlar əldə olunub. Xarici işlər naziri Hakan Fidan ABŞ dövlət katibi Entoni Blinkenlə bu barədə danışır. Proses davam edir".

Komissiya sədri bildirib ki, ABŞ Kongresinin nümayəndə heyəti ilə görüşdə terrora qarşı mübarizə barədə də danışıqlar: "PKK və YPG kimi terror təşkilatlarının mövcudluğu ilə bağlı narahatlığımızı bildirdik. Terrora qarşı birgə mübarizə aparmağımızın labüdlüyü qeyd olundu".

Qarabağdakı keçmiş xunta rejiminin başçısı Samvel Şahramanyan Fransanın "Le Figaro" nəşrinə danışmış və Azərbaycan dövləti əleyhinə ənənəvi sayıqlamalar söyləyib.

Məsələn, nəşrin yazdığına görə, Qarabağın "mühacir hökuməti varmı" sualına Şahramanyan təsdiqi cavab verib: "Bəli, sizi qəbul etdiyim binada "prezident aparatı", "qanunvericilik və hüquq-mühafizə orqanları" yerləşir. Parlamentarilər səs vermək üçün buraya toplaşma bilərlər".

Bundan əlavə, o, həyasızlığa davam edərək söyləyib ki, ötən ilin oktyabrında "hökumət üzvləri"nin arzu etdikdə öz vəzifələrində qala bilməsi ilə bağlı "fərman" imzalayıb.

Yada salaq ki, sentyabrın 28-də Qarabağdakı keçmiş xunta rejiminin qondarma rəhbəri Samvel Şahramanyan 2024-cü il yanvarın 1-dək bütün dövlət qurumlarının ləğvi haqqında "fərman" imzalayıb. Ancaq göründüyü kimi, himayədarlarının sifarişi əsasında o, yenidən baş qaldırmağa başlayıb.

Şahramanyanın müsahibəsi separatçıların İrəvanda artıq sərbəst fəaliyyət göstərdiyinə, Azərbaycan əleyhinə "dövlətci" oyununu davam etdirdiyinə şək-küşbhe saxlamır. Halbuki Nikol Paşinyan hökumətinin üzvlərini mifik qurumun "institutlarının" fəaliyyətini ölkənin milli təhlükəsizliyi üçün təhlükə saydıqlarını dəfələrlə bəyan ediblər. O zaman niyə buna əməl etmirlər?

Fransız jurnalist İrəvanda separatçıların "ofisi"ndə sər-

bəst şəkildə uydurma "prezident"dən müsahibə alırsa, hökumətin müvafiq qurumları hara baxır? Demək, sülhlə bağlı İrəvanın ritorikası əslində destruktiv mahiyyətlidir və danışıqlar prosesini baltalamağa, revanş üçün vaxt udmağa hesablanıb.

Onu da yada salaq ki, İrəvanda sabiq xarici işlər naziri Vardan Oskanyanın rəhbərliyi ilə üzdənirə "Dağlıq Qarabağ ermənilərinin haqlarının bərpası üzrə beynəlxalq komitə" də fəaliyyət göstərir. Paşinyan hökuməti bu hoq-qalara niyə dözmü göstərir?

Hərgah məsələ ilə bağlı **baş nazirin aparat rəhbərinin müavini Taron Çaxoyan** deyib ki, Ermənistanda "mühacirətdə olan hökumət"i təmsil edən bütün ofislər bağlanmalıdır, "çünki onlar mövcudluğu ilə Ermənistanın təhlükəsizliyinə və dövlətçiliyinə təhlükə yaradırlar".

Erməni məmur qeyd edib ki, Ermənistanda dövlət daxilində dövlət ola bilməz, mühacirətdə hökumət olmur və ola da bilməz. "Bu avantüristlər Ermənistanda "mühacirət"də olan hökumət yaratmağa çalışırlar ki, bu da milli təhlükəsizliyə birbaşa təhdid yaradır", - deyə Çaxoyan əlavə edib.

"Ermənistanda başqa kimse özünü hökumət kimi təqdim edirsə, bu, ölkə üçün təhlükəsizlik məsələsidir".

Bunu isə az sonra baş na-

Separatçılar yenidən ayaqlandı, Paşinyan sözdən əmələ keçəcəkmi - Bakıdan reaksiya

Azər Badamov: "Azərbaycana bu məsələlərin heç bir aidiyyəti yoxdur"

ziri Nikol Paşinyan deyib. Bildirib ki, Ermənistanda "mühacir hökumətlər" yoxdur. "Qeyd etməyə bilmərəm ki, "artsax"dan zorla köçürülmüş insanların müəyyən dairələri könüllü və ya istəmədən Ermənistanın milli təhlükəsizliyinə təhdid yaradan addımlar atırlar. Bəziləri özlərini "mühacir hökumət" elan edir və s. Mən açıq şəkildə bildirmək istəyirəm ki, Ermənistanda bir hökumət var və o, bu salonda oturur", - Paşinyan hökumətin iclasında söyləyib.

Bəs Paşinyan iqtidarı nə vaxt quru sözdən, bəyanatlardan əmələ keçəcək? Yoxsa o, radikal-revanşistlərdən çəkinir?

Deputat Azər Badamov bu müsahibədən meydana bir çox sualların çıxdığını söylədi: "Qarabağdakı keçmiş xunta rejiminin başçısı Samvel Şahramanyan Fransanın "Le Figaro" nəşrinə verdiyi müsahibədə mühacir hökumətin olduğunu bildirərək Azərbaycan dövləti əleyhinə sarsaq açıqlamalar verib. Burada bir neçə sual meydana gəlir. Birinci sual ondan ibarətdir ki, Yelisey sarayının rüporu olan "Le Figaro" nəşrinin Şahramanyandan aldığı müsahibə təsadüfdürmü? Təbii ki, bunu heç bir halda təsadüfi bir müsahibə saymaq olmaz. Bu müsahibə 5 aprelə Brüsselə keçirilməsi nəzərdə tutulan görüş ərəfəsində Fransanın təşkil etdiyi xüsusi çirkin planın tərkib hissəsidir. Çünki Fransa hər vasitə ilə zibilliyə atılmış xunta rejiminə mühacirət adı ilə yenidən nəfəs verməyə çalışır. Ona görə də Yelisey sarayı fransalı jurnalistə Azərbaycan dövlətinə qarşı ifadələr işlədilmiş bir müsahibənin dərc olunması tapşırığını verib və o da İrəvana

gələrək müəyyən olunmuş ssenarini icra edir.

Digər bir tərəfdən, Paşinyan hökuməti Ermənistanda heç bir mühacir hökumətin olmadığını və mövcud hökumətin salonda oturduğunu bildirir. Paşinyan mühacir hökumətin yaradılmasının Ermənistanın təhlükəsizliyinə və dövlətinə təhlükə olduğunu açıqlayır. Burada yenə sual meydana gəlir: əgər Paşinyan mühacir hökuməti Ermənistan dövlətinə təhlükə kimi görürsə, niyə separatçılara İrəvanın mərkəzində oturmağa bina ayrılır? Buradan bir nəticə hasil etmək olur ki, Paşinyan ikili oyun oynamaqda davam edir. Yeni həm Azərbaycanın xoşuna gələn açıqlamalar verərək özünü sülhün tərəfdarı kimi nümayiş etdirir, həm də arxa planda özlərinin çirkin niyyətlərini davam etdirir və sülh prosesini uzunmüddətli etməklə vaxt qazanmağa çalışır. Təbii ki, Ermənistanda nə yaradırlarsa yaratsınlar, Azərbaycana bu məsələlərin heç bir aidiyyəti yoxdur. Şahramanyan bütün qondarma qurumların 1 yanvar 2024-cü ildən buraxılması ilə bağlı qondarma bir sərəncam da imzalayıb. Hətta buraxılmasaydı da, onun bizim ölkəmizə yenə heç bir dəxli yoxdur. Paşinyana əgər mühacir hökuməti kimi qondarma bir qurum lazımdırsa, Ermənistanın bir neçə rayonunu da onlara versinlər və orada özləri üçün hökumət qursunlar. Azərbaycan isə öz ərazilərini separatçılardan təmizləməklə suverenliyini bərpa edib. Dövlətimiz və xalqımız bundan sonra heç kimin ərazilərimizdə çirkin planlarını həyata keçirməyinə imkan verməyəcək. Makrona da mühacir hökuməti lazımdırsa, qoy yaratsınlar. Makron hətta həmin hökuməti Marsel

Rəşad Bayramov: "Paşinyan özü də bu oyunun içərisindədir"

şəhərində yerləşdirib, ora bir "sarsax" respublikası statusunu da verə bilər. Bu onların özlərinin daxili işidir. Fransanın və Ermənistanın belə saxta addımları, sadəcə, regionumuza sülhün və əməkdaşlığın gəlməsini zərbə altına salır. Paşinyanın ağılı olsa dünyada baş verən proseslərə bir nəzər salıb nəticə çıxardar. Çünki Fransanın və Qərbin təsiri altına düşmüş ölkələrin vətəndaşları dünyanın ən ağır günlərini yaşayırlar".

AMİP Ali Məclisinin sədri, politoloq Rəşad Bayramov erməni baş nazirin özünü də bu oyunun içərisində görür: "Hələ də revanşist hisslərlə yaşayan separatçıların "mühacir hökumət" oyunu oynamasının arxasında bir sıra səbəblər var. Birinci səbəb maliyyə ilə bağlıdır. Həm ayrı-ayrı ölkələrdəki diaspor təmsilçilərindən, həm də yerli iş adamlarından "Qarabağ erməniləri" üçün ianələr toplanması özünü "mühacir hökumət" adlandıran quruma milyonlarla gəlir gətirir. İkinci səbəb Rusiya faktorudur. Nikol Paşinyan hökumətinin narazı olan Rusiya separatçı erməni kartından istifadə etməklə Paşinyana təzyiq göstərir. Ermənistan Paşinyan müxalifətinin böyük ölçüdə Rusiyaya meyilli şəxslərdən ibarət olduğunu, o cümlədən də separatçı rejimin uzun illər ərzində mövcudluğunu qoruyub saxlamaqda Rusiyanın rolunu nəzərə alsaq, deyə bilərik ki, rəsmi Kreml indi müxalifətlə separatçı rejim təmsilçilərini eyni mövqedən çıxış etməyə sövq etməklə Paşinyana qarşı cəbhəni genişləndirir. "Mühacir hökuməti" oyununda maraqlı ola biləcək digər bir qüvvə isə regionda sülh və sabitliyi

istəməyən ayrı-ayrı Qərb dairələridir. Onlar bu kartdan istifadə edərək bir tərəfdən münasibətlərin gərgin qalmasını təmin edirlər, digər tərəfdən isə Paşinyana təzyiqlər edərək Rusiya ilə münasibətləri daha da sərtləşdirməsini tələb edirlər. Samvel Şahramanyan, "Dağlıq Qarabağ ermənilərinin haqlarının bərpası üzrə beynəlxalq komitə" yaratdığını elan edən sabiq xarici işlər naziri Vardan Oskanyan üçün isə pulun haradan gəlməsinin elə bir əhəmiyyəti olmadığı üçün rahat şəkildə həm Rusiyanın, həm də ayrı-ayrı Qərb dairələrinin sifarişlərini icra edirlər. Şübhəsiz ki, bu məsələdə Paşinyanın özünün maraqlarını da kənara atmaq olmaz. Paşinyanın rəsmi Bakı ilə danışıqlarda, sadəcə, imitasiya xatirinə iştirak etdiyi və bu danışıqlardan Ermənistanın sülhpərvər obrazını yaratmaq üçün istifadə etdiyi bir faktıdır. Bu, eləcə də Ermənistanın sürətli şəkildə silahlanması isə avtomatik olaraq separatçı qüvvələrdə revanşist ümidləri xeyli artırır. Odur ki, Paşinyan həqiqətən də "Ermənistanda "mühacir hökumətlər" yoxdur və bu addımlar Ermənistanın milli təhlükəsizliyinə təhdid yaradır" açıqlamasında səmimidirsə, o zaman konkret addımlar atmalı və quru bəyanatlardan işə keçməlidir. Çünki müxtəlif dairələrin əlində oynunağa çevrilmiş "mühacir hökumət" həqiqətən də Ermənistan üçün böyük təhlükədir. Əgər Paşinyan bunu görə-görə bu qurumun fəaliyyətinə son verib, onların rəhbərlərini cəzalandırmırsa, demək ki, özü də bu oyunun içərisindədir".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

“Türkiyənin Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinə müsbət təsir göstərməsi üçün çox münasib məqamdır”. Bunu Ermənistan parlamentinin Müdafiə və təhlükəsizlik üzrə daimi komissiyasının sədri, hakim Mülki Müqavilə Partiyasından olan deputat Andranik Köçeryan deyib.

bətlər də buna imkan verir. Ola bilsin ki, Kılıçla Rubinyan arasındakı görüşdən sonra İrəvanla Bakı arasında imzalanacaq sülh sazişinin çərçivə sənədləri və ya yol xəritəsi ilə bağlı ilkin razılıq əldə olunsun. Cinayət törətmiş, suverenliyimizə təhdid yaratmış erməni əsirlərin indiki mərhələdə azad edilməsi isə inandırıcı görünür. Ən

belə, düşünmürəm ki, tarixi olacaq, çünki görüşən tərəflərin siyasi statusları o deyil. Yeni xüsusi nümayəndələrin bir-biri ilə görüşü dövlət başçıları səviyyəsində deyil ki, onu bir tarixi görüş də adlandıra bilərdi. Lakin diplomatik münasibətləri olmayan Türkiyə və Ermənistanın hansısa səviyyədə yaxınlaşmasında bu cür görüşlər rol oynaya bilər.

Azərbaycan Türkiyə üçün qırmızı xətdir, keçilməz xətdir. Bunu bütün Qərb, Fransa, Amerika və bütün ermənilər müdafiə edən qüvvələr bilir. Türkiyə məhz 32ildir Azərbaycanın torpaqlarının işğalı səbəbi ilə Ermənistanla sərhədlərini bağlı saxlayır. Torpaqlarımız işğaldan azad olundandan sonra da Ərdoğan bəyan et-

DTX rəisindən Parisə mesaj - Azərbaycanda tutulan fransız casus...

Ekspert: “Bu o deməkdir ki, biz Fransanın nə etdiyini, nə planlaşdırdığını bilirik və onları bu işdən çəkəndirməyə çalışırıq”

“Biz yeni çağırışlara və bölgəmizdə cərəyan edən mənfii təzahürlü proseslərin hər cür ssenarisinə daim hazır olmalı, təhlükəsizliyin etibarlı şəkildə təmin olunması məsələsində ayıq-sayıqlığımızı əldən verməməliyik”.

Bu barədə Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin (DTX) rəisi Əli Nağıyevin “Respublika” qəzeti üçün yazdığı məqalədə deyilir.

DTX rəisi qeyd edir ki, Fransa regionda sülhə dəstək vermək əvəzinə 30 ilə yaxın müddətdə Azərbaycanın torpaqlarının işğal altında saxlamış və xalqımıza qarşı soyqırımı cinayətləri törətmiş Ermənistanı silah-sursatla təmin edərək orada öz hərbi missiyasını yaratmaqla revanşist hisslərin alovlanmasına rəvac verir, Ermənistanı yeni müharibəyə təhrik edir, Cənubi Qafqazı yenidən müharibə meydanına çevirmək planını reallaşdırmağa çalışır.

“Fransa həttə məqsədinə çatmaq üçün bütün bunlarla kifayətlənməyərək öz xüsusi xidmət orqanı nümayəndələri vasitəsilə müxtəlif şəxsləri məxfi əməkdaşlığa cəlb edib casus şəbəkəsi formalaşdırmaqla Azərbaycanın milli təhlükəsizliyinin zərərinə fəaliyyət göstərir. Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti tərəfindən bu fəaliyyət ifşa olunaraq dərhal və operativ şəkildə zərərsizləşdirilib, zəruri və adekvat addımlar atılıb. Əməliyyat şəraiti daim nəzarət altında saxlanılmaqla dövlətimizin təhlükəsizliyinə yönələn təhdidlərin qabaqlanması və qarşısının alınması istiqamətində müvafiq tədbirlər bundan sonra da görülməkdir”, - Əli Nağıyev yazıb.

DTX rəisinin yuxarıdakı fikirləri nəyin anonsudur? Niyə Qərb dövlətlərindən yalnız Fransanın adını çəkib?

Xatırladaq ki, ötən ilin dekabrında Martin Ryan ad-soyadlı Fransa vətəndaşı Azərbaycan əleyhinə casusluğa görə Bakıda saxlanılıb. Rəsmi Paris onun dərhal azad olunmasını tələb etsə də, Azərbaycan dövlətinin sərt reaksiyası ilə üzləşib.

Bəs Ryanın istintaqı nə vaxt yekunlaşacaq? Onun Fransaya geri verilməsi mümkündürmü və hansı şərtlərlə, yaxud nəyin qarşılığında?

Təhlükəsizlik üzrə ekspert İlham İsmayıl “Yeni Müsavat”a deyib ki, bütöv Qərb Fransa kimi deyil: “Fransa Yunanistanla Belçikanı da öz oxu ətrafına sala bilsin. Almaniya, Böyük Britaniya, ABŞ kimi dövlətlər Fransanın Cənubi Qafqazdakı mövqeyini sona qədər paylaşmırlar. Əvvəlcə düşünürdülər ki, Fransa Cənubi Qafqazda Rusiyanı əvəz edə biləcək. Amma gördülər ki, Fransanın Rusiyanı əvəzləməsi mümkün olmadı. Buna baxmayaraq, Fransa, Fransa prezidenti Emmanuel Makron mövqeyindən geri çəkilmir. Fransa maksimum çalışır ki, Ermənistanı sülh müqaviləsindən kənarlaşdırsın. Çalışdıqları budur ki, sülh müqaviləsi imzalanmasın, gərginlik artan xətlə getsin. Belə olan halda silahlanma prosesi gedəcək və bu, əvvəl-axır qarşıdurma yaradacaq. Fransanın belə planları var”.

İlham İsmayıl qeyd edib ki, DTX tərəfindən Fransa vətəndaşının həbsi sıradan məsələ deyil: “Fransa diplomatiya pərdəsi altında Azərbaycana qarşı iş aparır, Ermənistanı açıq şəkildə silahlandırır. DTX rəisinin açıqlamadığı məsələlər də var. Casus şəbəkəsini artırmaq, genişləndirmək, Azərbaycanda toplanan məlumatları Ermənistanla ötürmək mümkündür ki, birbaşa Fransanın maraqlarına uyğun deyil. Amma Ermənistanın maraqlarına uyğundur. Xüsusi xidmət rəisinin əməliyyat şəraitinə nəzarət olunduğunu qeyd etməklə bərabər, ayıq-sayıq olmağa səsələməsi hansısa məxfi materialların varlığına əsaslanır və bunu dilə gətirməyə məcbur olub. Azərbaycan bu gün də bezi qüvvələrin hədəfindədir və mümkündür ki, terror hədəfində olsun. Mümkündür ki, casus fəaliyyəti ilə əldə olunan məlumatların birbaşa Ermənistanla ötürülməsi Azərbaycanın təhlükəsizliyinə xələf gətirmiş olsun. Mövcud əməliyyat şəraitinin Qərb tərəfindən, konkret olaraq Fransa tərəfindən körüklənməsi barədə qabaqcadan informasiyamızın olması, eyni zamanda məhz xüsusi xidmət orqanı rəisinin bu sözü deməsi Fransa üçün çəkəndirici faktor olmalıdır. Bu o deməkdir ki, biz Fransanın nə etdiyini, nə planlaşdırdığını bilirik və onları bu işdən çəkəndirməyə çalışırıq”.

Əlşən MƏMMƏDƏLİYEV,
“Yeni Müsavat”

Ermənilər ümidlərini Ərdoğana bağlayıb - Bakıdakı diversantlar...

Politoloq: “Bu görüşün tarixi hadisəyə çevrilməsi Ermənistandan asılı olacaq”

“Atılacaq addımlar tək cəhətli sərhədlərin açılmasından ibarət olmamalıdır. Məsələn, Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın xoş niyyəti olaraq Azərbaycanda olan əsirlərimiz Türkiyənin vasitəçiliyi ilə azad oluna bilər. Bu, həm də münasibətlərin normallaşması istiqamətində humanitar addımlardan biri sayılır”, - Köçeryan bildirib.

Xatırladaq ki, bu ayın əvvəlində Antalyadakı Diplomantik Forumda Türkiyənin Ermənistanla münasibətlər üzrə xüsusi nümayəndəsi Sərdar Kılıç erməni həmkarı Ruben Rubinyana bu dəfə İrəvanda görüşməyi təklif edib və az sonra bu haqda razılıq əldə olunub. Kılıç “bu səfər tarixi hadisəyə çevriləcək” deyib.

Belə bir görüş gerçəkdən tarixi ola bilərmi? Həm də o anlamda ki, münasibətlərin normallaşmasını sürətləndirmək üçün Ankaranın həmin görüşdə daha bir neçə diversantın azad olunmasını Bakıdan xahiş etməsi mümkündürmü?

Yada salaq ki, indiyədək onların bir qismi Ermənistanla verilib. Lakin Avropa Parlamentinin tələbi ilə yox, Bakının xoş niyyəti əsasında. Davamı mümkündürmü?

Sabiq deputat, siyasi təhlilçi Sona Əliyeva bu görüşün mümkün nəticələrinin Ermənistandan asılı olacağını qeyd etdi. Onun fikrincə, Türkiyənin Ermənistan üzrə xüsusi nümayəndəsi Sərdar Kılıçla erməni həmkarı Ruben Rubinyan arasındakı görüş doğrudan da tarixi hadisəyə çevrilə bilər: “Ankara regionda əsas nizamlayıcı faktor olmaq şansını əldən buraxmaq istəmir. Ankara və Moskva arasındakı münasi-

azından, işğal altındakı kəndlərimiz Ermənistan ordusu tərəfindən boşaldılmalıdır. Bundan başqa, Türkiyə bir NATO ölkəsi olaraq bu danışıqlarda Qərbi təmsil edəcək. Əsas məqsəd Kremlin quyruğunu tapdmadan sülh prosesində irəliləyişlərə nail olmaqdır. Türkiyə və Ermənistan rəsmilərinin görüşündəki məsələlər çox güman ki, protokol xarakteri daşıyır və Bakı ilə öncədən razılaşdırılıb. İstənilən halda bu görüşün tarixi hadisəyə çevrilməsi Ermənistandan asılı olacaq. Üstəlik, 5 aprel görüşündən sonra İrəvanın hansı duruşu sərgiləyəcəyi bütün region ölkələri üçün maraqlıdır. İqtisadi dalana dirənən Ermənistan Türkiyə ilə münasibətləri düzəltmək üçün tələsir. Çünki bunu ondan tələb edən Qərbdə yaxşı anlaşırlar ki, Ankara ilə münasibətləri normallaşdırmadan əbədi sülhə və tərəqqiyə nail olmaq mümkün deyil”.

AĞ Partiya başqanının I müavini, siyasi şərhçi Əhəd Məmmədlinin bu mövzuda fikirləri bir qədər fərqlidir: “Bu görüş baş tutsa

O ki qaldı diversantların azad edilməsi məsələsinə, Türkiyə bunu onsuz da Azərbaycanla razılaşdırılmış vəziyyətdə həll edir. Türkiyə tərəfi dəfələrlə müxtəlif səviyyələrdə bəyan edib ki, Ermənistanla münasibətlərin yaxşılaşdırılması Azərbaycanla münasibətlərdən keçir. Bununla Ankara İrəvana mesaj verir ki, əgər mənimlə barışmaq istəyirsənsə, ilk öncə Bakı ilə barış. Bu yöndə Türkiyənin siyasəti dəyişilməz olaraq qalır. Ona görə mən sakitəm, çünki Türkiyə, ələlxüsus da Ərdoğan Türkiyəsi Azərbaycanın razılığı olmadan Ermənistan tərəfə heç yarımdım da belə atmaz. 1990-lar artıq geridə qalıb, indi 2020-lərdir və Türkiyədə əvvəlkindən daha güclüdür, qərarlarını da müstəqil verir. Ən əsas da Azərbaycanın arxasında dağ kimi durur”.

Ədalət, Hüquq, Demokratiya Partiyasının sədr müavini, politoloq Niyaməddin Orduxanlı isə indiki vaxtda Türkiyənin Ermənistanla əlaqələr qurmasını erkən sayır: “Türkiyənin prezidenti, hörmətli Ərdoğan açıq şəkildə mövqeyini ortaya qoyub ki,

di ki, ermənilər xəstə təfəkkürlərindən və ərəzi iddialarından imtina edəcəyi təqdirdə, normal münasibətlər, siyasi, iqtisadi, ticari əlaqələr qurula bilər. Sərhədlər açıla bilər. Bu gün Türkiyə öz ardıcıl mövqeyində qalmalıdır. Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh sazişi imzalanmayana qədər heç bir əlaqə qurulmamalıdır. Bu, Azərbaycanın dövlət maraqlarıdır. Paşinyan haqda düşüncələri bu haqda düşünməlidir. Yanlış davranışları ilə xüsusən Fransanın, Qərbin boş vədlərinə inanmalıdırlar. Fikirləşməlidirlər ki, 30 il Rusiya pulsuz silahlandırdı, nəticədə nə baş verdi? 44 günlük müharibədə böyük itkilər verərək məğlub oldular. Revanşist düşüncələrdən əl çəkməlidirlər. Türkiyənin səmimi çağırışlarına qoşulub, Qafqazda sülhün təminatını əldə etməlidirlər. Bunun ən yaxşı yolu Türkiyənin vasitəçiliyindən istifadə etməkdir. Alternativ yol Ermənistanın böyük itkilərinə səbəb olacaq. Seçim özlərinindir”.

Q Cavanşir ABBASLI,
“Yeni Müsavat”

Kakaosuz şokolad və sözsüz minnətdarlıq

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Milli jurnalistikamız keçmiş Ramiz Mehdiyevlə məzələnməkdə davam edir. Gah yazırlar xəstədir, İsrailə aparıblar, gah xəbər çıxarırlar ki, guya Ramiz müəllim maşını qırmızı işıqdan sürüb, cərimə ələyiblər, hətta ola bilsin tutub 15 sutka verdilər.

Heç kəs bu vəziyyətə düşməsin. O cür dünya şöhrətli şəxsiyyət uşaq-muşağın əlində yesir qalır. Ancaq cəmi 10-15 il qabaq bu burnufırtılıq uşaqlar Ramiz müəllimin adındakı "r" hərfini yazmağa icazə, lisenziya alırdılar. Ramiz müəllimin adı olmayan aylarda balıq yemək mümkün deyildi. Hamı elə zənn edirdi ki, Ramiz Rövşenin şeirlərini də Ramiz müəllim yazır.

İndi sayın akademik təkzib verib, deyir axırıncı dəfə maşını 60 il qabaq sürmüşəm, cərimə olunmağım yalandır.

Gör nə qədər qədimi, tarixi şəxsiyyətdir. Bəlkə də araşdırsaq Ramiz müəllimin 1769-cu ildə fransız ixtiraçı Nikolay Künyö-nün buxar avtomobilini sürdüyü ortaya çıxar, lakin ehtiyac yoxdur, çünki fransızlar ermənipərəstdir.

Bizim mediada beləncik hap-gop xəbərləri çoxalıbdır. Dünən də yazmışdılar ki, bəs Fil Dişi Sahilində quraqlıq olub, ay aman, dünyada şokoladın qiyməti qalxacaqdır.

Doğrudan da, bu Afrika ölkəsi kakao istehsalının haradasa 40-44 faizini verir, oradan kakao gəlməyə, şokolad bahalaşar. Lakin bu yeni şey deyil ki. Mən özümü dərk eləyəndən azı hər iki ildən bir oxuyuram ki, Fil Dişi Sahilində ya quraqlıq olacaq, ya sel gələcək, ya yanğın qopacaq və şokolad bahalaşacaq. Deməli, kimsə oturur redaksiyada, özündən bahalaşma uydurur. Bekarçılıqdan. Hətta bir gün şokolad doğrudan bahalaşar, biz inanmırıq, yalançının evi yandı misalı kimi.

Ancaq fikrim sayın qəzetçilərimizdə yalan tutmaq deyil. Onsuz ələyimiz ələnib, xəlbirimiz göydə fırlanır, kim nə istəyir yazsın. Mənə sadəcə son şokolad həyəcanı, kakao SOS-u anonsunda bir ekspertin izahı ləzzət ələyib, onu burada yazmaq istəyirdim. Jurnalist həmin yoldaşdan münasibət öyrənmişdi, ekspert demişdi: "Bizdə şokolada kakao çox az vurulur, ona görə Azərbaycan bazarında şokoladın bahalaşmasını gözləmirəm".

Mükəmməldir. Doğrudan da şokolad kakaosuz qayırılırsa, kakao cəhənnəmə bahalaşsın. Biz onsuz da kakao yerinə hislənmiş şəkər, yanmış arpa unu, kömür tozu, samovar külü (məsəl üçün) işlədirdik.

Bu yerdə haşiyə çıxaraq Vasif müəllimdən - keçmiş Naxçıvan xanından bir əhvalatı xatırlatmaq istəyirəm. Yəqin yadınıza gələr, qabaqlar bizdə kiril əlifbasıydı, sonra dövlət qərar verdi, latın qrafikasına keçdik. Həmin vaxt Vasif müəllim Naxçıvan Ali Məclisində iclas keçirir, bir nəfəri danlayır, deyir nə üçün bütün lövhələr, küçə yazıları latın qrafikasına keçməyib. Deyirlər, Vasif müəllim, valah hamısını keçirmişik. Vasif müəllim deyir: "Yalan deyirsiniz, bayaq küçədə özüm gördüm, lövhədə kirillə "kakao" yazılmışdı". Bu əhvalatı kirili bilməyənlər anlamayacaqdır.

Qayıdaq mövzuya. Mövzu isə budur ki, dünyada nə olur-olsun, bunun bizə təhlükəsi yoxdur. Biz şokoladı kakaosuz, betonu sementsiz, kərə yağını ineksiz, seçkini səssiz, demokratiyanı xalqsız əldə etməyi öyrənmişik. Ən gözəli də bu deyildirmi? Yoxsa kakao ilə şokoladı nə-nəm də qayırır. Bacarırsan kakaosuz düzəlt. Xalqa sat. Onlar da alsın və sənə minnətdarlıq ələsin. Möcüzədir. Sözgəlişi, bizdə bu adda yağ var. "Kərə yağı ətirli möcüzə yağ" kimi reklam edirlər. Əsas etirdir. İylə, yaşa. Daxilən lap maşın yağı olsun.

Qədrini bilməliyik. Dəyər verməliyik. Şəxsən mən yüksək qiymətləndirirəm, təşəkkür teleqramlarımı yazıb hazır qoymuşam. Ancaq içində söz yoxdur. Sözsüz minnətdarlıq teleqramı da mənim icadımdır.

Aprel 5-də Brüsseldə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan, Avropa Komissiyasının prezidenti Ursula fon der Leyen və ABŞ dövlət katibi Entoni Blinken arasında görüşdə imzalanacaq hansısa pakt, şübhəsiz, Azərbaycanla yanaşı, ümumən region ölkələrinə qarşı, 3+3 formatını səmərəsiz etməyə yönəlib.

Hansı formata ki, İrəvanın özü də lap əvvəldən soyuq yanaşır. Maraqlıdır, kapitulyant ölkənin Qərbə yaxınlaşmasına İran hələ də yetərincə kəskin reaksiya bildirməyib. Yalnız ümumi, şablon ifadələrlə kifayətlənib. Rəsmi Tehran faktiki susur. İranın Ermənistandakı səfiri isə Fransa səfiri ilə birgə Qərbi və Paşinyan rejimini bir növ tərənnüm etməklə məşğuldur. Halbuki Tehran qeyri-region dövlətlərinin bölgədə mövcudluğunu İran üçün qeyri-məqbul, "qırmızı xətt" sayır. O zaman indi niyə susur? Bəlkə Fransa bu məsələdə ayırıdır?

Eləcə də Rusiya. Halbuki proseslər sonda Ermənistandakı Rusiya hərbi bazasının çıxarılması ilə nəticələne bilər. Hərçənd Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Mariya Zaxarova süku pozaraq deyib ki, aprel 5-nə planlaşdırılan Ermənistan-Aİ-ABŞ görüşü Moskvada narahatlığa səbəb olur, çünki Vaşinqton və Brüssel onun anti-Rusiya oriyentasiyasından açıq danışır. "Vaşinqtonda, Brüsseldə və İrəvanda özlərini elə göstərirlər ki, aprel 5-də keçiriləcək yüksək səviyyəli Ermənistan-AB-ABŞ görüşünün niyə bu qədər "narahatlığa" səbəb olması ilə maraqlanırlar" - o bildirib. Zaxarova bundan əvvəl bəyan etmişdi ki, Avropa Birliyi ilə yaxınlaşma illüziyası Ermənistanı əsarətlə hədələyir. Onun sözlərinə görə, İrəvana xeyir verəcək hər şeyi "yalnız alqışlamaq olar". Eyni zamanda o, Ermənistan "AB-nin nəğmələri"nin qoyun dərisi altında gizlənmiş "qaniçən canavar və hətta qılınclı pələng" olduğuna görə xəbərdarlıq edib.

İrana gəldikdə isə ölkənin rəsmiləri, prezident Rəisi "Ermənistanla minillik yollardan" dem vurur, "Ermənistanın təhlükəsizliyi İranın təhlükəsizliyidir" deməkdən yorulmurdular. İndi İranın "qardaşı" Ermənistan Tehrana sanksiyalar tətbiq edən və ona düşmən olan Qərb dövlətləri ilə təhlükəsizlik sahəsində sənəd imzalamaq ərafındadır. Görünür ki, Tehranla Paris arasında gizli müttəfiqlik səbəbindən İran bu strateji gedişata münasibət bildirmək istəmir. **Profes-**

Ermənistanı İranın əlindən alırlar - Tehranın müəmmalı sükutu...

Fars rejimi "qardaşını" strateji olaraq itirməkdədir və "qırmızı xətti" çoxdan keçilib; "Ermənistanın təhlükəsizliyi İranın təhlükəsizliyidir" deyən Rəisi və digər rəsmilər Paşinyanın regiona onların düşmənlərini gətirməsinə susur - şərh

sor Qabil Hüseynlinin "Yeni Müsavat"a bildirdiyinə görə, Ermənistanın Qərblə yaxınlaşması elə ən çox İranı narahat etməlidir. Onun zənnincə, Tehran Azərbaycanı "sionist rejimini" onun sərhədlərinə yerləşdirməkdə əsaslı şəkildə ittiham edirdi, amma faktiki olaraq, İranla sərhəddə Qərb qüvvələri Ermənistanın əli ilə mənzillənməkdədir: "Rejimin ayrı-ayrı üzvləri Zəngəzur dəhlizinin açılmasını az qala özlərinin sonu kimi qələmə verməyə çalışırlar. Ancaq dünənə kimi Ermənistanın təhlükəsizliyini özününkü hesab edən İran indi səsinə çıxarmır. Mənə elə gəlir ki, Tehran Moskvanın addım atması gözləməkdədir".

Q.Hüseynli Ermənistanın Fransa ilə əlaqələrinin isə İranı çox da narahat etmədiyi qənaətinədir: "Fransanın İrəvandakı səfiri də bugünlərdə demişdi ki, bizim Tehranla bir çox məsələlərdə fikirlərimiz üst-üstə düşür, amma Ermənistanla bağlı mövqelər oxşardır. Bu da təəccüblü deyil. Elə İranın İrəvandakı səfiri Sübhani də Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin əməkdaşı kimi danışır. Bununla belə, o fikrimə qayıdıram ki, İran Rusiyanın Paşinyanı cəzalandıracağını gözləyir. Amma artıq Ermənistan hakimiyyəti öz xarici siyasət vektorunu müəyyən edib".

Təhlilçi Asif Nərimanlıya görə, bu riskli perspektivin qarşısını regional ölkələr - Rusiya, Türkiyə, İran - kollektiv mövqeyi - addımı

ala bilər: "Çünki Ermənistan üzərindən açılan cəbhə tək cəbhəyə deyil, Azərbaycanı da cəbhəyə cəlb edir, bu ölkələrin bölgədəki maraqlarına qarşıdır. Ermənistanın "müqavimətinin gücləndirilməsi" tədbirlərinin Qərbin Rusiyanı bu ölkədən çıxarmaq və Cənubi Qafqazda Moskvaya qarşı yeni cəbhə açmaq planının tərkib hissəsi olduğu bellidir. İrəvanın Aİ müşahidəçilərini bölgəyə gətirməsi, Fransa tərəfindən silahlandırılması kimi ayrı-ayrı komponentlər ABŞ-Aİ hərbi paktı ilə bütövləşsə, Qərbin kollektiv dəstəyinə çevrilə bilər. Bu vəziyyət bütövlükdə regiona qeyri-stabilitet vəd edir. Çünki Ermənistanın Qərbin kollektiv hərbi dəstəyini əldə edəcəyi təqdirdə iki istiqamətdə hərəkət edəcəyi ehtimalı böyükdür".

Siyasi şərhçi Aqşin Kərimovun fikrincə, rəsmi Bakının mövqeyi daha inandırıcı və argumentli görünür: "Ona görə ki, regionda Ermənistanı hərbi təxribatlara hazırlamağın əlamətləri sezişilməkdədir. Bu əlamətlər Azərbaycan-Ermənistan sülh danışıqlarına müqavimət göstərmək üçün riskləri vurğulayır. Halbuki müzakirələrdə Azərbaycanın Cənubi Qafqazın geosiyasi orbitindəki möhkəm yeri barədə Ermənistanla xəbərdarlıqlar edilə bilər. Rəsmi Bakının Aİ və Vaşinqtonun Ermənistanla dəstək fonu ilə bağlı işlətdiyi "illüziya" ifadəsi həmin məqamı açıqlayır. Yeni əgər Ermənistanı müdafiə paktı ilə "mühafizə

etməyə" çalışsalar belə, bu, Azərbaycanın güc dinamikasındakı rolu fonunda limitli ola bilər".

A.Kərimovun sözlərinə görə, Ermənistan kartı vasitəsilə Azərbaycanın Rusiya və Qərb arasındakı geostrateji mübarizənin arasında sıxışdırılmasına cəhdlər edilir: "Hərçənd Qərbdəki ən ağıllı beyinlər belə bilir ki, Ermənistan dəstəklər regionda geosiyasi mənzərəni İrəvanın xeyrinə dəyişdirmək iqtidarında deyil. Çünki Azərbaycan yeni reallıq yaradıb geosiyasi nəticələri qəbul etdirmək üçün hərbi qüdrətə malikdir. Buna görə də Ermənistan dəstəklərin əhəmiyyəti yoxdur. Əksinə, regionda eskalasiya riski yərsə, kəlbətinin dişləri arasında ən çox sıxılan elə Ermənistan olacaq".

Deputat Azay Quliyev də Axar.az-a deyib ki, Qərbin region ölkələri üçün yaxşı heç nə vəd etməyən bu kimi fəaliyyəti fonunda İranın hələ də səssiz qalması da başadüşülən deyil: "Axı İran dəfələrlə bəyan etmişdi ki, regiona kənar qüvvələrin müdaxiləsi onun qırmızı xəttidir. Necə ola bilər ki, ən xırda məsələyə görə Azərbaycanı şantaj edən, hədə-qorxu gələn İran rəsmiləri Ermənistan Qərbin hərbi bazasının yaradılması fonunda nəinki İrəvanı hədələmir, hətta qınamır? Bu suala yaxın günlərdə aydınlıq gətiriləcəyinə ümid edirik".

□ **Emil SALAMOĞLU**
 "Yeni Müsavat"

Bu ilin yanvar-fevral aylarında Azərbaycan və Gürcüstan arasında ticarət dövriyyəsinin dəyəri 207,171 milyon ABŞ dolları təşkil edib. Bu barədə Gürcüstanın Statistika Xidməti məlumat yayıb.

Bu, 2023-cü ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 16 faiz azdır. Azərbaycanla ticarət dövriyyəsi Gürcüstanın ümumi xarici ticarət dövriyyəsinin 7 faizini təşkil edib.

Təqdirəlayiq haldır ki, Gürcüstan Statistika Xidməti ixracda ölkənin öz istehsalı olan məhsullarla reixracın dəyərini ayrılıqda qeyd edir. Məsələn, xidmətin statistikasından aydın olur ki, bu ilin 2 ayında Azərbaycanla ümumi ticarət dövriyyəsinin 99 milyon 459,39 min dollarını Gürcüstanın Azərbaycana ixracı təşkil edib ki, bunun da 17 milyon 47,11 min dolları sırf Gürcüstanın öz istehsalı olan mallar, qalanı reixracdır.

Ümumilikdə bu ilin iki ayında Gürcüstanın ixracı 803.3 milyon dollar təşkil edib ki, bunun da yalnız 372.4 milyon dolları öz məhsulları olub. Qalan ixrac reixracın hesabınadır.

2023-cü ildə isə 6 milyard 90.6 milyon dollarlıq ixracın 2 milyard 791.5 milyon dolları Gürcüstan istehsalı məhsulların payıdır.

2024-cü ilin iki ayı ərzində Gürcüstanın ixracında ən böyük artım qiymətli metal filizləri və konsentratlarının (təxminən 170 faiz), dərman vasitələrinin (99,6 faiz) və spirtli içkilərin (45,2 faiz) ixracında olub.

İlin əvvəlindən yalnız ferroeritlərin ixracı (41,3 faiz), o cümlədən emal olunmamış və ya yarım emal olunmuş və ya toz halında olan qızılın (14,2 faiz) ixracı azalıb.

Gürcüstana neft və neft məhsulları, minik avtomobilləri, neft qazı və qaz halında olan karbohidrogenlər, əlavə emal edilməmiş karbon polad çubuqlar, dərman vasitələri, mobil və ya digər rabitə üçün telefon aparatları, yük maşınları, kompüterlər və onların komponentləri, peyvəndlər, qan və immun zərədblər və sair idxal olunur.

Bu ilin iki ayında ən çox təyyarə idxalı (470,3 faiz), əlavə emal olunmayan karbon polad çubuqlar (137,5 faiz) və yük avtomobilləri (93,7 faiz) artıb.

İlin əvvəlindən yalnız minik avtomobillərinin idxalı (35,9 faiz), o cümlədən neft qazı və qaz halında olan karbohidrogenlərin (27,7

Gürcüstanla ticarət dövriyyəmiz azalır - səbəb

Statistik rəqəmlərdə fərqlər nədən qaynaqlanır; **ekspert:**

"Avtomobillərin Gürcüstandan idxal kimi qeydə alınmaması iki ölkənin qarşılıqlı ticarətlə bağlı rəqəmləri arasında ciddi fərqlərə səbəb olur"

faiz) idxalı azalıb.

İki ayda Türkiyə Gürcüstanın əsas ticarət tərəfdaşları arasında birinci yerdədir. 2024-cü ilin yanvar-fevral aylarında qonşu ölkə ilə xarici ticarət dövriyyəsi 471,8 milyon dollar təşkil edib ki, bu da Gürcüstanın ümumi ticarət dövriyyəsinin 16 faizini təşkil edir.

Rusiya ilə ticarət 11,7 faiz azalmaqla 410,6 milyon dollar, Çinlə ticarət 10,2 faiz azalmaqla 221,7 milyon dollar təşkil edib.

Azərbaycanla Gürcüstan arasında ticarətdə mühüm payı olan məhsullar hansılardır? Azərbaycanın ixracda əsas yeri sözsüz ki, neft, qaz və neft məhsulları tutur. Ondan sonra elektrik enerjisi gəlir ki, onun da istehsalı neft-qaz hesabınadır. Bu ilin yanvarında Azərbaycan Gürcüstana 12,6 milyon dollarlıq elektrik enerjisi, 26 milyon dollarlıq qaz, 13 milyon dollarlıq qazoyllar ixrac edib. Bu, birinci aydakı 65,3 milyon dollarlıq ixracın 79 faizi deməkdir. Qeyri-neft-qaz məhsulları arasında əsas yeri sement klinləri tutur - yanvarda 3,4 milyon dollarlıq ixrac qeydə alınıb.

Gürcüstandan idxala gəlincə, burada əsas yeri diri iribuynuzlu heyvanlar (2023-cü ildə 19,5 mil-

yon dollar dəyərində 35 340 baş), diri qoyunlar (16,4 milyon dollar dəyərində 218 191 baş), sular, alkoqolsuz içkilər, energetik içkilər (13,8 milyon dollar), heyvan yemləri (2,6 milyon dollar), ev toyuqlarının əti və əlavə məhsulları (7,5 milyon dollar), kartof (1,2 milyon dollar), digər çörək-bulka və unlu qənnadı məmulatları (2 milyon dollar), qara metallurgiya, neft-kimya, sənayesi məhsulları və sair tutur.

Maraqlıdır ki, Azərbaycan statistikasında Gürcüstandan avtomobil ixracı əksini tapmır. Dövlət Gömrük Komitəsi bunu avtomobillərin istehsal ölkəsi üzrə qeydə alınması ilə izah edir.

İqtisadçı-ekspert Natiq Cəfəri isə bu metodologiyani doğru hesab etmir:

"Məlumatla görə, 2023-cü ildə Gürcüstanın Azərbaycana ixrac etdiyi məhsulların dəyəri 1 il əvvələ nisbətən 28,2 faiz artaraq 862,07 milyon ABŞ dolları (ümumi ixracın 14,2 faizi), Gürcüstanın Azərbaycandan idxal etdiyi məhsulların dəyəri isə 2,1 faiz artaraq 653,911 milyon ABŞ dolları (ümumi idxalın 4,2 faizi) olub. Biz ilk dəfə Gürcüstandan satdığımızdan çox mal-məhsul almışıq. Amma başqa məsələ də var: Azərbaycan Gömrük

Komitəsi tamam başqa məlumatlar yayıb. Gömrük Komitəsinin rəsmi məlumatına görə, 2023-cü ildə Gürcüstanla ticarət dövriyyəmiz cəmi 885 milyon 826 min dollar olub. Və biz Gürcüstana 759,5 milyon dollarlıq mal satmışıq, Gürcüstandan isə guya 126,3 milyon dollarlıq mal-məhsul almışıq. Gürcüstandan ən çox aldığımız avtomobillərdir. Rəsmi Tiflis elan etdi ki, 2023-cü ildə Azərbaycana 437 milyon dollar dəyərində 22 393 ədəd avtomobil satıb. Bizim rəsmi qurumları isə iddia edir ki, Gürcüstandan 2023-cü ildə cəmi 132 minik avtomobili almışıq, bunun üçün isə cəmi 11,5 milyon dollar pul ödəmişik.

Yaxşı, Azərbaycan rəsmiləri nədən "metodologiya" dəyişikliyi adı altında Gürcüstandan alınan maşınların sayını və ödənilən məbləği azaldıblar?! Bəli, yuxarıda da qeyd etdiyim kimi, ayıb olurdu, neft-qaz ölkəsi Azərbaycan Gürcüstanla ticarətdə mənfi saldoya düşmüşdü. Hə, yaxşı, yeni "metodologiya" nədir görəsən?! Gürcüstan maşın istehsal etmir, oradan alınan maşınlar Almaniya, Yaponiya, Koreya, ABŞ və s. istehsalıdır. İdxal statistikasını bəyəm istehsal edilən ölkəyə görə aparılır? Bizim

statistika Gürcüstandan idxal olunan avtomobilləri istehsalçı ölkədən idxal kimi qeyd edib?! Belədirsə, absurdur axı, qarışıqlıq yaranır, normal göstəricilər əldə etmək mümkün olmur. Yaxşı, o zaman daha irəli getsinlər, məsələn, Gürcüstandan alınan Koreya maşınının motoru Avropadan, şüşələri Avstraliyadan alınırsa, elə maşınları da kağız üzərində "zapçast" edib elə qeyd etsinlər.

Avtomobillərin Gürcüstandan idxal kimi qeydə

dur: "Gürcüstandan 2023-cü ildə 400 min qoyun ixrac edilib, amma bizim qoyunlarımız heç vaxt 200-250 mindən çox olmayıb, bu isə o deməkdir ki, bundan yuxarı hər şey reeksportdur, yəqin Rusiyadandır".

Azərbaycan statistikasına baxsaq, ötən il ərzində Gürcüstandan 218 min başdan yuxarı diri qoyun idxal olduğu görünür. Bu rəqəmlərdən belə nəticəyə gəlmək olar ki, qonşu ölkə özünün bütün qoyunlarının 90 faizindən çoxunu - ana-bala fərqi qoymadan bizə satıb. Amma reallıq budur ki, Gürcüstandan Azərbaycana əsasən ətlük üçün böyüdülmən quzular gətirilir, burada bir neçə ay bəsləndikdən sonra kəsime verilir. Ey-

alınmaması iki ölkənin qarşılıqlı ticarətlə bağlı rəqəmləri arasında ciddi fərqlərə səbəb olur. Məsələn, Azərbaycan Dövlət Gömrük Komitəsi iki ayda Gürcüstana ixracımızın 115 milyon 150.28 min dollar, idxalımızın isə 12 milyon 192.16 min dollar təşkil etdiyini bəyan edir. Bu isə o deməkdir ki, Gürcüstan Statistika Xidmətinin açıqladığı rəqəmlərlə bu rəqəmlər arasında 79,8 milyon dollarlıq fərq yaranır.

İdxal olunan məhsulun istehsal ölkəsinə görə qeydə alınması metodologiyasının, məsələn, qoyun-keçi və diri iribuynuzlu mal-qara idxalında da tətbiq olunub-olunmadığı maraqlıdır. Belə ki, Gürcüstan Statistika Xidmətinin məlumatına görə, 2023-cü ildə Gürcüstandan diri qoyun və keçilərin ixracı 2022-ci ilə müqayisədə iki dəfə artıb. İl ərzində Gürcüstandan 44,1 milyon dollar dəyərində qoyun və keçi ixrac edilib, halbuki 2022-ci ildə bu rəqəm 22,1 milyon dollar olub.

Gürcüstan Qoyunçuluq Assosiasiyasının rəhbərinin sözlərinə görə, 2023-cü ildə gürcü diri qoyunları Azərbaycan və İraqa ixrac edilib. Onun sözlərinə görə, reallıqda Gürcüstanın o qədər qoyun ixracı potensialı yox-

ni proses diri iribuynuzlu mal-qara ilə bağlı da baş verir. Azərbaycanlı iş adamları diri malı Gürcüstandan bir neçə aylıq yaşda alıb gətirir, burada 5-6 ay bəslədikdən sonra kəsime verir. Gürcüstanın rəsmi statistikasına əsasən, 2023-cü ildə cəmi iki ölkəyə diri iribuynuzlu heyvan ixrac olunub: İraqa 59,6 milyon dollarlıq, Azərbaycana isə 19,2 milyon dollarlıq. Yenə də sahə mütəxəssisləri bildirirlər ki, ixracın artımında mühüm pay Rusiyadan reixraca malikdir. Azərbaycana ixracla bağlı rəqəm bizim statistikanın açıqladığı rəqəmlə üst-üstə düşür. Bu isə o deməkdir ki, Azərbaycan rəsmi qurumları Gürcüstanın Rusiyadan reixrac etdiyi diri qoyunlar, iribuynuzlu mal-qaraya yanaşmada istehsal ölkəsi prinsipindən bəhrələnməyib.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycanla Gürcüstan arasında ticarət dövriyyəsinin azalmasında qonşu ölkənin bizdən təbii qaz və elektrik enerjisi idxalını azaltması mühüm rol oynayıb. Belə ki, yalnız bu ilin yanvarında əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə təxminən 10 milyon dollar təbii qaz, 1 milyon dollar isə elektrik enerjisi idxalında azalma qeydə alınıb.

□ **Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"**

Azərbaycanda taksilər üçün POS-terminal tələbi qoyulub. Bu, Nazirlər Kabinetinin martın 28-də təsdiqlədiyi "Müntəzəm və taksi minik avtomobili ilə sərnişin daşımalarında istifadə olunan avtonəqliyyat vasitələrinin texniki göstəriciləri, daxili və xarici tərtibatına dair tələblər" də əksi ni tapıb.

Qərara əsasən, hüquqi şəxslərin və ya fərdi sahibkarların sərnişin daşımalarında istifadə etdiyi taksi minik avtomobillərində nağdsız ödəniş üçün POS-terminal olmalıdır. Qərar 2024-cü il iyulun 1-dən qüvvəyə minir.

Həmçinin taksi ilə sərnişin daşımaq üçün istifadə olunan nəqliyyat vasitələrinin texniki göstəricilərinə dair tələblər açıqlanıb. Artıq taksi avtomobilləri bütün salonu əhatə edən videokameralarla təchiz edilməli və qeydə alınmış məlumatları ən azı bir ay saxlaya bilən yaddaş qurğusu ilə təchiz edilməlidir. Bundan əlavə, tələblərə görə, taksi avtomobilləri ən azı "Avro 5" ekoloji standartına cavab verməlidir.

Müntəzəm sərnişin daşımalarda və taksi minik avto-

Taksilərə "Avro 5", POS-terminal, videokamera tələbi - müştəri nə udacaq...

Elməddin Muradlı: "Sürücülərə və taksi şirkətlərinə vaxt verilməlidir"

Osman Gündüz: "Taksilərdəki videoların TikTok-a sızmayacağına təminat varmı?"

Nəqliyyat sahəsi üzrə ekspert Elməddin Muradlı yeni qaydalarla bağlı fikirlərini belə ifadə edib: "Bir çox sahələrdə olduğu kimi, taksi sahəsində də islahatlar vacibdir və dövlətin bu istiqamətdə gördüyü işlər təqdirləyicidir. Hazırda ölkədə 70 minə yaxın taksi var və bu rəqəmin azaldılması nəzərdə tutulur. Lakin bunu kəskin şəkildə etmək olmaz. Birdən-birə bu qədər insanı işsiz qoymaq düzgün deyil. Üstəlik, hansısa bir bazarın sərt tənzimlənməsi dövlətin ümumi məqsədi - əhəlinin yüksək məşğulluğu və işlə təmin

formalar mühüm rol oynaya bilər. Düşünürəm ki, onlar da öz avtomobil parkını yeniləməkdə maraqlıdırlar".

Ekspert qeyd edib ki, bir çox sənəd artıq qanunla təsdiqlənib, lakin mətbuatda gedən məlumatlardan gördüyümüz kimi, mövcud həll yollarının həyata keçirilməsi ləngiyir: "Belə ki, hələ də taksi və taksi şirkətləri üçün lisenziyaların etibarlı reyestri mövcud deyil və hələ də bu lisenziyaların tənzimləyici orqanlar tərəfindən yoxlanılması sistemi işləmir. Müvafiq olaraq, biznesin bir təlimatı yoxdur - taksi

"Multimedia" İnformasiya Sistemləri Texnologiyaları Mərkəzinin direktoru, Azərbaycan Internet Forumunun prezidenti Osman Gündüz isə hesab edir ki, taksilərin rəngi bəlli tədqiqat nəticələrinə görə müəyyən olunmalıdır. Ekspert düşünür ki, yeni qərarın necə verildiyi sual altındadır: "Uzun illər öncə taksilərin məhz sarı rəngdə olmasının elmi əsası ilə bağlı oturuşmuş tədqiqatlar vardı. Yeni hansı rəngin daha tez gözə çarpması ilə bağlı araşdırmalar, sorğular və tədqiqatlar aparılaraq sarı rəngə

İpotekaya xitam verilən hallar genişlənir

İpotekaya xitam verilən hallar genişlənir. APA xəbər verir ki, bu, Milli Məclisin martın 29-da keçirilən iclasında müzakirəyə çıxarılan "İpoteka haqqında" Qanuna təklif edilən dəyişiklikdə əksini tapıb.

Layihəyə əsasən, ipoteka saxlayan tələbdən və ya ipotekadan imtina etdikdə ipotekaya xitam veriləcək.

Qanun layihəsi səsverməyə çıxarılaraq birinci oxunuşda qəbul edilib.

Problemlı kreditlər 23% azalıb

Bu il mart ayının 1-nə Azərbaycanda problemlı kreditlərin həcmi əvvəlki aya nisbətən 3,3% artaraq 469,2 milyon manata yüksəlib. "APA-Economics" bu barədə Azərbaycan Mərkəzi Bankına istinadən xəbər verir. Vaxtı ötmüş kreditlər ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə isə 22.6% azalıb.

Cəmi kredit portfelində (BOKT-lər və kredit ittifaqları daxil olmaqla) vaxtı keçmiş kreditlərin payı əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nəzərən 1.1 faiz bəndi azalaraq 1.9% təşkil edib.

O.Gündüz taksilərdə şəxsi məlumatların təhlükəsizliyi məsələsinə də diqqət çəkib: "Taksi islahatları ilə bağlı diqqətimi cəlb edən digər bir məsələ taksidə salonun videoçəkilişini aparan kameranın olması və bu datanın 1 ay ərzində saxlamaq imkanının olmasıdır. Belə çıxır ki, adi taksi sürücülərində vətəndaşlarla, ictimai-siyasi xadimlərlə, məmurlarla, ailələrlə bağlı xeyli ictimai əhəmiyyət kəsb edən videoməlumatlar da olacaq. Yeni taksilərdəki videoregistratorda xeyli qiymətli informasiyalar, nəhəng data toplanacaq. Taksi sürücüləri

bundan sui-istifadə edəcəklərmə? Sabah bu videoların TikTok-a sızmayacağına təminat varmı? AYNA bununla bağlı nə düşünür? Bu informasiyaların 3-cü tərəflərə verilməsinin məsuliyyəti taksi sürücülərinə izah olunmalı, onlara təlimlər keçirilməlidir. Görüləcək işlər çoxdur. AYNA minlərlə taksi sürücüsünün əlində olan nəhəng datanın təhlükəsizliyini necə qoruyacaq? Videoregistratorların kibertəhlükəsizlik məsələləri necə həll olunacaq? AYNA bunların öhdəsindən gələ biləcəkmi?"

□ **Nigar HƏSƏNLİ,**
"Yeni Müsavat"

mobili ilə sərnişin daşımalarda avtonəqliyyat vasitəsinə qoyulan rəng tələbinə də aydınlıq gətirilib. Qərara əsasən, müntəzəm şəhərlərarası (rayonlararası) sərnişin daşımalarında istifadə olunan avtonəqliyyat vasitələrinin rəngi ağ, şəhərdaxili (rayondaxili) sərnişin daşımalarında istifadə olunan avtonəqliyyat vasitələri qırmızı, müntəzəm şəhərlərarası (rayonlararası) və şəhərdaxili (rayondaxili) sərnişin daşımalarında istifadə olunan elektrik mühərrikli avtonəqliyyat vasitələri isə yaşıl rəngdə olmalıdır. Taksi minik avtomobilləri isə ağ və ya qırmızı rənglərdə olmalıdır.

Keçid müddəalarına əsasən, rəng tələbi 2024-cü il iyulun 1-dən ölkə ərazisinə idxal edilən və ya ölkə ərazisində istehsal edilən avtonəqliyyat vasitələrinə şamil ediləcək.

Bu və digər yeniliklər əhəliyə xidmətin keyfiyyətinə necə təsir edəcək?

olunması məqsədi ilə ziddiyyət təşkil edir. Rəqəmsal platformalar bütün dünyada məhz bu məqsədə xidmət edir - özünü və ya ailəsini saxlamağa ehtiyacı olan və ya vaxtının çoxunu sərf edərək bu işi peşəkar şəkildə yerinə yetirməli olan insanlar üçün peşəyə girişi təmin edir. Konkret olaraq Bakıda görürük ki, dövlətin məqsədi taksi parkının yenilənməsini stimullaşdırmaqdır. Bəlkə də yeni qanunvericilik bu problemlə həll edəcək, lakin ümumi tələbləri (məsələn, avtomobilin yaşı) təsvir etmək və keçid dövrü üçün vaxt vermək lazımdır. Ümid edirik ki, belə də olacaq... Sürücülərə və taksi şirkətlərinə öz avtomobillərini təkmilləşdirmək və daha yeni nəqliyyat vasitəsi ilə fəaliyyətini davam etdirmək imkanı və vaxtı verilməlidir. Bu işdə həm taksi şirkətləri, həm də hazırda bazarda fəaliyyət göstərən onlayn plat-

parkları avtomobillərin yenilənməsinə, sürücülərin hazırlanmasına və s. investisiya qoymalıdır. Əks təqdirdə, bütün bu yeniliklər kağız üzərində qalacaq. Sonra onların həyata keçirilməsinə heç bir vəsait və ya vaxt sərf etməmək iqtisadi cəhətdən daha sərfəlidir. Bu ilin sonunda paytaxtımızda ən böyük beynəlxalq ekoloji tədbir - COP29 konfransı keçiriləcək. Belə olan halda müvafiq qurumlar tərəfindən artıq indi şəhərdə elektrik taksilərini stimullaşdırmaq üçün bazar şəraitinin yaradılması əla olardı (elektrik yükləmə məntəqələrinin subsidiyalasdırılması, onların quraşdırılması, idxal rüsumlarının sıfırlanması və s.) Sonra bu layihəyə sərmayə qoyan taksi parkları və xidmətləri, belə də artıq bu ilin payızında, beynəlxalq iştirakçılar və konfransa gələcək diplomatları qarşılayacaq yeni elektrik avtomobillərini taksilərə təqdim edə bilərlər".

üstünlük verilmişdi. Ona görə də dünyanın çox yerində taksilər sarı idi. İndi hökumət deyir ki, taksilər ağ və qırmızı olacaq. Görəsən, hökumətin bu qərarı nəyə əsaslanıb? Kimlə deyir ki, əvvəllər taksilər küçədə çox müşahidəsi ilə axtarıldı, ona görə ilk gözə çarpan rəngə - sarıya üstünlük verildi. İndi isə əksəriyyət taksini telefonla arayıb. Belə olan halda isə sual yaranır ki, rəngə limit qoymağın mənası, elmi əsası, görəsən, nədir. Məsələn, nə üçün sarı və ya "badımcı" yox, məhz ağ və qırmızı rəng? AYNA bununla bağlı universitetlərlə, elmi tədqiqat institutları ilə birgə bir araşdırma aparıbmı?

Xatırlayıram ki, AzTU ölkə üzrə mobilliklə bağlı böyük bir tədqiqat aparmışdı. AYNA bu tip tədqiqatların nəticələrindən istifadə edibmi? Hələlik bu haqda heç bir rəsmi açıqlama yoxdur".

"Ukrayna çətin vəziyyətdə olsa da müharibənin əvvəlinə nəzərən yaxşı vəziyyətdədir". "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bunu Polşanın baş naziri Donald Tusk bu vəzifəyə seçildikdən sonra beynəlxalq mediaya ilk müsahibəsində deyib. Polşak baş nazir deyib ki, Ukraynanın pessimist ssenarilərdən yayınmağı bacarıb-bacarmayacağı Avropadan asılıdır.

O, həmçinin etiraf edib ki, Ukraynadakı vəziyyət bir il əvvəllə müqayisədə bu gün daha çətin, lakin eyni zamanda Rusiyanın Kiyevə hücumu etdiyi vaxtdan - müharibənin əvvəlindən qat-qat yaxşıdır. "Ola bilər ki, biz Ukraynadakı müharibə haqqında uzunmüddətli perspektivdə düşünməliyik. Bu, Avropa ölkələri üçün gətirdikdə daha çox yeni vəzifələr, məsuliyyət deməkdir. Ukraynanı mümkün olan ən yaxşı vəziyyətdə saxlamaq bizim marağımızdır."

Müharibə Avropanın qapısını döyür - rus raketləri ABŞ və "qoca qitə"yə uçacaq?

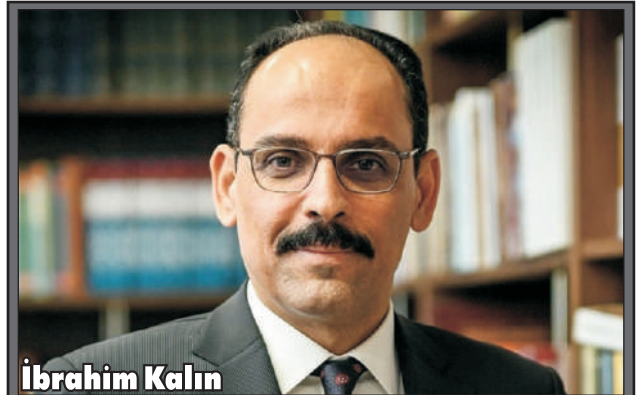
Ukrayna prezidenti və Polşa hökumətinin başçısı Qərbi yeni savaş riski ilə bağlı həyəcanlanmağa çağırıb: "Şışirtmirəm..."

ropada heç kim özünü təhlükəsiz hiss edə bilməyəcək", - Polşanın hökumət başçısı bildirib.

Ukrayna prezidenti Volodimir Zelenski də öz növbəsində Qərb ölkələrini gözəyən təhlükə ilə bağlı xəbərdarlıq edib: "ABŞ və Avropada hələ müharibə yoxdur, lakin çox yaxında bu müharibə başlaya bilər və Rusiya raketləri o istiqamətdə uçacaq". Ukray-

haribə Araşdırmaları İnstitutunun məlumatında qeyd olunub. Bildirilib ki, təkcə bu ilin 1 yanvar-28 mart tarixləri arasında Rusiya qüvvələri 100 kvadrat kilometrden çox ərazini ələ keçirib. Rusiyanın döyüş meydanında kiçik nailiyyətləri əldə etməsi Ukraynanın ABŞ-dan gözlədiyi gecikən hərbi yardımlar fonunda üzləşdiyi sursat çatışmazlığı ilə əlaqədardır. Göründüyü kimi, iki qonşu

ləyib, lakin bunu danışıqlar hesab etmədiyini vurğulayıb. Zelenskinin Sülh Formulasında 10 bənd var. Onlardan biri Rusiya qoşunlarının Ukrayna ərazisindən çıxarılmasını və 1991-ci il şərtlərinə dönməsini, o cümlədən Krimin və Donbasın qaytarılmasını nəzərdə tutur. Kreml dəfələrlə bəyan edib ki, Kiyevlə sülh yolu ilə nizamlanmaya yalnız "yerdə" mövcud olan reallıqlar

İbrahim Kalın

Türkiyə ilə ABŞ İŞİD-ə qarşı mübarizəni müzakirə edəcək

M illi Kəşfiyyat İdarəsinin direktoru İbrahim Kalın bu gün ABŞ Kongresinin Nümayəndələr Palatasının üzvləri ilə görüşəcək. APA "Sputnik Türkiyə"yə istinadən xəbər verir ki, görüşdə ikitərəfli məsələlər, Ukrayna böhranı, Fələstin-İsrail münaqişəsi, eləcə də İŞİD və PKK ilə mübarizə mövzularının müzakirə ediləcəyi gözlənilir.

Bundan başqa, görüş zamanı Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın mayın 9-da ABŞ-a səfəri ilə bağlı məsələlər də müzakirə olunacaq.

Aİ-də qaz anbarlarının ehtiyatları 59%-dən aşağı enib

A vropa İttifaqında yeraltı qaz anbarlarının dolumluluq səviyyəsi 59%-dən aşağı enib. Bu barədə "APA-Economics" Avropa Qaz İnfrastruktur Operatorları Assosiasiyasına (Gas Infrastructure Europe, GIE) istinadən xəbər verir.

Məlumatla görə, Aİ ölkələri istilik mövsümündə qaz anbarlarından 51 mlrd. kubmetrdən artıq qaz çıxarıb və hazırda anbarların dolumluluq səviyyəsi 58,81% təşkil edir.

Qeyd olunur ki, hazırda anbarlardakı qazın ümumi həcmi təxminən 64,9 mlrd. kubmetr təşkil edir.

dadır. Polşada hamı bundan xəbərdardır və bu, müzakirə mövzusu deyil", - deyərək əlavə edib. "Müharibə artıq keçmişin anlayışı deyil, hər bir ssenari mümkündür və biz yeni dövrün gəlişinə zehni olaraq öyrəşməliyik, yeni müharibə qabağı dövrə. Mən şışirtmirəm. Bu, gündən-günə daha çox nəzərə çarpır. Bu səbəbdən Avropa müdafiə sahəsinə daha çox sərmayə qoymalı olacaq, lakin indi prioritet Ukrayna üçün texnika və sursat almaq üçün mümkün qədər çox xərcləməkdir, çünki biz İkinci Dünya müharibəsinin bitməsindən bəri ən kritik anı yaşayırıq və əgər Ukrayna udussa, Av-

na rəhbərinin sözlərinə görə, Avropa İttifaqı (Aİ) Rusiya ilə hərbi münaqişəyə girsə, o zaman Amerika əsgərləri bütün Avropanı müdafiə etməli olacaq, çünki ABŞ NATO-nun üzvüdür. "Hazırda Birləşmiş Ştatlarda müharibə yoxdur, amma çox tezliklə müharibə ora gəlib çıta bilər. Həm Avropaya, həm də ABŞ-a. Hələlik Rusiya raketləri ABŞ-a çatmır, amma sabah bu raketlər istənilən ölkəyə uça bilər", - Zelenski vurğulayıb. Qeyd edək ki, Rusiya 2023-cü ilin oktyabrında hücum əməliyyatlarına başlamasından sonra Ukraynanın 505 kvadrat kilometr ərazisini ələ keçirib. Bu, Mü-

ölkənin liderləri Qərbi müharibə riski ilə bağlı həyəcanlanmağa çağırır. Ümumiyyətlə, münaqişənin Avropaya keçəcəyi, yaxud NATO-Rusiya arasında bir-başa toqquşma olacağı haqda tez-tez proqnozlar səslənir. Son vaxtlar isə bu cür bəyanatlar rəsmi şəxslərdən eşidilir.

Ukrayna Xarici İşlər Nazirliyinin rəhbəri Dmitri Kuləba isə bildirib ki, rəsmi Kiyev Ukrayna prezidenti Volodimir Zelenskinin təklif etdiyi Sülh Formulası çərçivəsində Rusiya ilə sülh danışıqlarına başlaya bilər. Zelenski Kiyevin nizamlanma planını Moskvaya ötürmək niyyətində olduğunu təsdiq-

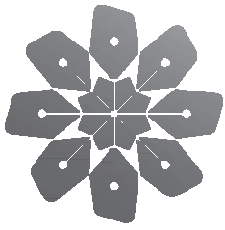
nəzərə alınmaqla nail olmaq olar. Moskva müharibənin başa çatması üçün Ukrayna ərazisinin ilhaqının faktiki olaraq tanınması şərtini qoyur.

"Mən düşünmürəm ki, Rusiyanın Avropanı bombalamaq planı var. Heç Ukrayna müharibəsindən başı da açılmayacaq ki, Qərbi hədələyə bilsin. Putin xəbərdarlıq etmişdi ki, Fransa qoşunları Ukraynaya yeridilsə, o zaman rus silahlarının Avropanı vurmaq gücü var. Əlbəttə, rusların iştahı böyükdür, ən azı Şərqi Avropada yenidən rüzgar əsəlmək istəyirdi. Sadəcə, buna gücü çatmaz", - **siyasi ekspert Ramiyə Məmmədova** Ukrayna və Polşa li-

derlərinin çıxışlarını qəzetimizə belə şərh edir. Onun sözlərinə görə, Zelenski və Tusk bu çağırışlarla müttəfiq ölkələri hərəkətləndirməyə, Kiyevə daha böyük silah partiyası göndərməyə səsləyirlər. Ekspert Avropanın canından hələ də müharibə qorxusunun çıxmadığını düşünür: "Onlar qurduqları sistemin və komfortun dağılmasından narahatdırlar. Odur ki, bu cür açıqla-

malarla müharibənin Avropanın qapısını döydüyünü deməyə çalışırlar. Əslində Qərb savaşın içindədir. Yəni proksi müharibə gedir, Avropa dövlətləri Kiyevi silahlandırır, könüllü döyüşçüləri hərbi əməliyyatlarda iştirak edir, iqtisadi nəticələri isə Qərb bazarlarına da təsirini göstərir. Bu mənada Avropa artıq müharibənin içindədir".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Gender, ailə və demoqrafiya məsələlərinin işıqlandırılması

Ədliyyə Nazirliyinin açıqladığı məlumata görə, bu ilin yanvarında qeydiyyat şöbələrində 8 min 389 körpə qeydə alınıb. Doğulan körpələr arasında oğlan uşaqlarının xüsusi çəkisi 52.1, qızlarınkı 47.9 faiz olub. Hazırda ölkədə hər yeni doğulmuş 100 qıza 116 oğlan düşür.

Dövlət Statistika Komitəsinin 2022-ci ilə olan məlumatına görə, Azərbaycanda uşaqların cins nisbətinin daha çox pozulduğu iqtisadi rayon Gəncə-Daşkəsəndir. Bəzi ekspertlərin fikrincə, bu fərq selektiv abortlarla bağlıdır.

Xatırladaq ki, ötən illərdə Azərbaycanın selektiv abortların sayına görə dünyada lider ölkələrdən biri olduğu haqda məlumatlar yayılmışdı.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, 2022-ci ildə ölkədə abortların ümumi sayı 57 min 999 olub. 2021-ci ildə bu rəqəmin 46 min 877 olduğu göstərilir. Statistikadan da aydın olur ki, 2022-ci ildə abort edənlərin sayı 11 mindən çox artıb.

Mütəxəssislər qeyd edir ki, rəsmi statistika heç də bütün abortların sayını əhatə etmir. Onların fikrincə, selektiv abortlar da həmin statistikaya daxil olmayan abortların içindədir.

Azərbaycan qanunvericiliyində aborta məcbur və təhrik etməyə görə islah-əmək koloniyalarında cəza verilir. Lakin könüllü aborta görə cinayət

məsuliyyəti yoxdur.

Qanunvericiliyə görə, hamiləliyin süni surətdə pozulması qadının arzusu ilə hamiləliyin 12 həftəlik müddətində aparılır.

Hamiləliyin süni surətdə pozulmasına dair tibbi və sosial göstəricilərin siyahılarını müvafiq icra hakimiyyəti orqanı müəyyənləşdirir. Bu göstəricilər içərisində cinsiyyətə görə hər hansı bənd yoxdur. Eyni zamanda selektiv abortla bağlı Azərbaycan qanunvericiliyində cəza nəzərdə tutulmayıb.

Selektiv abort - dölün və ya körpənin təxmin edilən cinsinə görə hamiləliyin süni olaraq pozulmasıdır. Yeni er və ya arvad qız övladının olmasını istəmir, müayinə zamanı ana bətnindəki dölün cinsinin qız olması güman etdikləri üçün heç bir tibbi və ya sosial göstərici olmadan hamiləliyi sonlandırır. Bu, cinsə görə abort, yəni selektiv abort hesab edilir.

Beləliklə, erkən hamiləlik dövründə uşağın qız olduğunu öyrənən bir çoxu abort qərarı verir. Bu, əsasən 1 və 2 uşağı olan ailələrdə daha çox olur.

Çözülməyən selektiv abort problemi - çıxış yolu...

Novella Cəfəroğlu: "İnzibati məsuliyyət sistemini təkmilləşdirməyə ehtiyac yoxdur, əsas məsələ..."

Nəticədə yaxın illərdə ölkəmiz ciddi problemlə - qadınların azlığı ilə üz-üzə qala bilər və bu, məsələnin yalnız sosial tərəfidir.

Selektiv abortların qarşısını almaq mümkündürmü? Bu mövzu ilə bağlı ən çox səsləndirilən təkliflər selektiv aborta görə cinayət məsuliyyətinin müəyyən edilməsi və uşağın cinsiyyətinin öncədən valideynə məlumat verilməsidir.

Çin, Kosovo, Nepal və Vyetnamda cinsin seçmə abortunu qadağan edən qanunlar var. Çində cinsiyyətə görə abort qanunsuzdur, lakin doğuşdan əvvəl cinsi müəyyən etmək Çində geniş yayılmış təcrübədir. Beləliklə, Çin uzun illər selektiv abortda dünyada ilk yeri tutub.

Hindistanda cinsiyyət seçimi cinayətdir, burada selektiv cinsi abort qadağan edilir, qanunsuzdur və cəza var. Böyük

Britaniyada da cinsi müəyyən etmək qadağandır, oğlan uşağının qız uşağına olan mədəni üstünlüyünə tamamilə ziddir və gender əsaslı abortları qeyri-qanuni elan edən qanun mövcuddur.

Bəs ölkəmizdə bu kimi halların qarşısını almaq üçün inzibati məsuliyyət sistemi təkmilləşdirilməlidir?

Mütəxəssislər bildirir ki, selektiv abortun cinayət hesab olunması və ya ağır cəzalar nəzərdə tutulması bu problemi yekunlaşdırmağa və ya azaltmağa kömək edə bilməz. Hüququn mahiyyəti cəzanı sərtləşdirmək deyil, insanları ictimai təhlükəli əməldən çəkindirməkdir.

Mövzu ilə bağlı hüquq müdafiəçisi, **Dilare Əliyeva adına Azərbaycan Qadın Hüquqlarını Müdafiə Cəmiyyətinin sədri Novella Cəfəroğlu** "Yeni Müsavat"a danışdı. O qeyd edib ki, bu kimi halların qarşısını almaq üçün inzibati məsuliyyət sistemini təkmilləşdirməyə ehtiyac yoxdur: "Əlbəttə ki, qadınlara abort qadağası etmək olmaz. Lakin maarifləndirmə işi aparmaq

lazımdır, özü də tək qadınlarla deyil, bütövlükdə ailələrlə bir yerdə.

Qeyd edim ki, son vaxtlar sosial şəbəkələri izləyəndə müşahidə edirik ki, artıq kişilərin qız uşaqlarına qarşı sevgisi çox artıb. Atalar öz qızlarını seve-sevə qucaqlarına alır, onlar haqqında elə gözəl şərhlər yazırlar ki, bu da çox sevindiricidir. Bu baxımdan deyə bilmərik ki, bu gün cəmiyyətimizdə qız uşaqlarına qarşı aqressiya var. Bu aqressiya aradan çox qaldınıb.

Son vaxtlar abortların artmasının səbəbi bəlkə də iqtisadi çətinlik, uşaqları böyütmək, onlara təhsil vermək, yaxşı mühit yaratmaqla bağlı yaranan qorxulardır.

O ki qaldı bölgələrdə bu problemin özünü daha çox göstərməsinə, həmin yerlərdə maarifləndirmə işini gücləndirmək lazımdır. Həm QHT-lər, həm jurnalistlər, televiziya təşkilatları, televiziyalar tərəfindən bununla bağlı maarifləndirici proqramlar, layihələr həyata keçirilməlidir. Bu haqda nə qədər çox danışılarsa, hesab edirəm ki, problem tədricən aradan qalxar".

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Xəlidə GƏRAY

Əhməd Əhmədovun işində kritik məqam - bu qərardan sonra...

Vəkil ekspertizanın rəyindən danışmaq istəmədi

5nəfəri qətlə yetirən Əhməd Əhmədovun tibbi ekspertizası başa çatıb. Artıq o, Bakı İstintaq Təcridxanasına qaytarılıb. Bildirilir ki, onun hadisə törətdikdən anlaşıqlı olub-olmaması ilə bağlı hələlik yekun rəy hazır deyil. Həkim rəyi yaxın müddətdə hazırlanaraq, istintaq orqanına təqdim ediləcək. Əhməd Əhmədov bir müddət əvvəl Respublika Psixiatriya Xəstəxanasına yerləşdirilmişdi.

Bəs diaqnozun dəqiqləşməsi daha nə qədər çəkəcək? Yekunda onun məcburi müalicəyə göndərilməsi mümkünmü?

Əhməd Əhmədovun vəkilı Sevdilər Bayramov müvəkkili bərsində ekspertizanın rəyindən danışmaq istəməyib. O, "Yeni Müsavat"a bildirib ki, rəy haqda hər hansı bir fikir bildirmək istəmir.

Hadisədən sonra Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətinə verilən xəbərdə görə, qanunvericiliyə əsasən, təqsirləndirilən şəxsin ictimai təhlükəli əməli törətdiyi zaman öz əməlinin faktiki xarakterini və ictimai təhlükəliliyini dərk etmə, yaxud onları idarə edə bilmək iqtidarında olub-olmaması psixiatriya sahəsində ekspertlərin rəyi əsasında müəyyən olunur:

"Bu növ ekspertiza təyin edilərkən şəxsin stasionar müayinəsinə zərurət yaranarsa, o, müstəntiqin vəsatəti, ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokurorun təqdimatı əsasında məhkəmənin qərarı ilə müvafiq tibbi stasionara yerləşdirilir".

Xatırladaq ki, bundan əvvəl ailə üzvlərini qətlə yetirməkdə təqsirli bilinən Əhməd Əhmədovun istintaqa verdiyi ifadə üzə çıxıb. Belə ki, Əhməd Əhmədov ilkin ifadəsində törətdiyi qətlə heç bir təbəddüd etmədən boynuna alıb. O, törətdiyi qətlərin ardıcılığını dəqiq təsvir edib və bunu öncədən planlaşdırdığını bildirib. Əhməd Əhmədov ifadə verərkən istintaqçıların suallarını da olduqca aqres-

siv şəkildə cavablandırılıb. "Ailə üzvlərini niyə öldürmüşəm?" sualına cavabda isə Əhməd "çünki belə lazım idi" söyləyib.

Hazırda Psixiatriya Xəstəxanasına yerləşdirilmiş Əhmədovun psixi durumu haqqında ziddiyyətli məlumatlar var. Onun bu qətlə həyata keçirərkən anlaşıqlı olub-olmadığı yekun ekspert rəyindən sonra bilinəcək. Əhməd Əh-

mədovun dindirilməsində iştirak edən hüquq-mühafizə orqanı əməkdaşları, təcrübəli hüquqşünaslar söyləyirlər ki, Əhməd Əhmədovun qətlə anlaşıqlı vəziyyətdə törətməsinə hamısında şübhələr yaranıb. Belə ki, Əhmədov affekt vəziyyətdə olsaydı, ardıcılıqla ailəsinin üzvlərini yox, yolda-izdə gördüyü insanları öldürə bilərdi. Amma o, şüurlu şəkildə ailə üzvlərini öldürüb

və anasını evə çağırması, sonra bacısının evinə getməsi onun anlaşıqlı olduğunu göstərir.

Bu arada hazırda Əhməd Əhmədovu qohumlarından heç kim axtarmır. Ona dövlət tərəfindən təyin edilmiş vəkil hüquqi xidmət göstərir. Bundan sonrakı istintaq hərəkətləri zamanı vəkil onu müşayiət edəcək. İstintaq zamanı Əhməd Əhmədov qətlərlə bağlı detalları danışmayıb. Suallara isə lakonik, amma əsəbi cavablar verməklə kifayətlənib. "Balta ilə, bıçaqla vurmuşam" deyərək, əlavə təfərrüat da verməyib.

Qanuna görə, hər hansı bir hadisəni törətdikdən anlaşıqlı vəziyyətdə olan, törətdiyi cinayət əməlinin xarakterini dərk etməyən şəxs cinayət məsuliyyətinə cəlb edilə bilməz.

"Bakı" Hüquq Şirkətinin rəhbəri Natiq Ələsgərov "Yeni Müsavat"a bildirib ki, şəxsin anlaşıqlı olub-olmaması müəyyənləşdirmək üçün ilkin olaraq kompleks məhkəmə ambulator psixiatrik və psixoloji ekspertizası təyin olunur. "Ekspertiza haqqında" Qanuna əsasən, bunun üçün 1 ay müddət ayrılır. Əgər şəxs hansısa xəstəxanada qeydiyyata düşmüşsə, özünə və ya ətrafı

na narahatlıq verirsə, həmçinin dindirilməsi mümkün olmasa, o zaman ekspertiza stasionar qaydada aparılır".

Natiq Ələsgərov deyir ki, Cinayət Məcəlləsinin 21-ci maddəsinə görə, hadisəni törətdikdən anlaşıqlı vəziyyətdə olan şəxs cinayət məsuliyyətinə cəlb oluna bilməz: "Yeni şəxsdə kəməğillilik, xroniki psixi pozğunluq müəyyən edilibsə, öz əməlinin faktiki xarakterini, ictimai təhlükəsini dərk etmərsə və bu barədə ekspertiza rəyi varsa, bu zaman o, cinayət məsuliyyətinə cəlb oluna bilməz".

Bu halda şəxs məcburi müalicəyə yönəldilir.

Xatırladaq ki, fevralın 13-də Xətai rayonunda 1972-ci il təvəllüdlü Mehman Əhməd oğlu Əhmədovun, 1977-ci il təvəllüdlü Pərviz Bədal qızı Əhmədovanın və 2015-ci il təvəllüdlü Mehəmməd Mehman oğlu Əhmədovun kəsici alətlə qətlə yetirilməsi barədə polisə məlumat daxil olub. Qətlə törətməkdə şübhəli bilinən 1999-cu il təvəllüdlü Əhməd Mehman oğlu Əhmədov polis əməkdaşları tərəfindən saxlanılıb. Bundan sonra Ə.Əhmədovun 1997-ci il təvəllüdlü bacısı Elmira Mehman qızı Əhmədovani və onun 5 yaşlı qızını da eyni üsulla qətlə yetirməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Əlsən MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"

Martin 28-də Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətində (BŞİH) paytaxtın təsərrüfat xidmətləri rəhbərlərinin iştirakı ilə geniş tərkibli müşavirə keçirilib. BŞİH-in mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, müşavirədə paytaxtın çoxmərtəbəli yaşayış binalarında mövcud lift təsərrüfatının vəziyyəti təhlil edilib.

Qeyd edilib ki, ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin diqqət və qayğısı nəticəsində son illərdə paytaxtda, istismar müddəti bitmiş, sovetlər dövründən qalma mindən çox lift müasir liftlərlə əvəz edilib və bu istiqamətdə işlər davam etdirilir. Bununla yanaşı, şəhərin lift təsərrüfatında müəyyən problemlər qalmaqdadır və təcili müdaxilələrə zərurət yaranıb.

Müşavirədə Bakı şəhər "Lifttəmir" İstehsalat Birliyinin fəaliyyəti ciddi tənqid edilib. Vurğulanıb ki, martın 26-da Binəqədi rayonunda baş vermiş hadisə ilə bağlı (həmin gün 45 yaşlı xanım liftin qapıları arasında qalaraq həlak olub - red.) BŞİH-də komissiya yaradılıb və hüquq-mühafizə orqanları ilə birgə Bakı şəhər "Lifttəmir" İstehsalat Birliyinin fəaliyyətinin hərtərəfli yoxlanılması aparılır.

Yol verilən nöqsanlara görə Bakı şəhər "Lifttəmir" İsteh-

salat Birliyinin direktoru Xəlid Ələkbərova şiddətli töhmət elan edilib və komissiyanın yekun rəyinə əsasən onun tutduğu vəzifədə qalıb-qalmayacağına dair qərar veriləcəyi qeyd edilib. Eyni zamanda "Bakimenzilavtomat" İxtisaslaşdırılmış İstehsalat İdarəsinin rəisi İlham Hüseynov və Binəqədi rayon Mənzil Kommunal Təsərrüfat Birliyinin rəisi Elmin Zamanov isə araşdırma müddətində vəzifələrindən kənarlaşdırılıblar.

Həmçinin Binəqədi rayon təsərrüfat xidmətlərinin rəhbərlərinə xəbərdarlıq edilərək rayon rəhbərliyinə onların şəxsi məsuliyyət məsələsinə baxılması tövsiyə edilib.

Yeni məlum olur ki, faciəyə əslində vətəndaşın özü yox, nasaz lift səbəb olub. O zaman mindiyimiz liftin təhlükəsizliyinə, keyfiyyətinə necə əmin olaq? BŞİH-dəki toplantının, verilən cəzaların təsiri olacaqmı?

Sirr deyil ki, xüsusən də köhnə çoxmərtəbəli binaların bir çoxunda lift avadanlıqları müasir standartlara uyğun deyil.

Mövzu ilə bağlı təhlükəsizlik üzrə ekspert Elmar Nureliyev "Yeni Müsavat"a danışdı: "Ümumiyyətlə, liftlər çoxmənzilli yaşayış binasında, ticarət mərkəzində və sairə digər obyektlərdə yerləşmə quraşdırılmasından asılı olmayaraq, mütləq şəkildə onun təhlükəsizlik istismarı lazımdır. Yeni orada təhlükəsizlik məsələsi ön planda olmalıdır.

Həmçinin mütləq şəkildə liftin təhlükəsizlik məsələləri nə cavabdeh şəxslər olmalıdır. Məsələn, əgər liftdə nasazlıq baş verərsə, cavabdeh şəxslər dərhal bu nasazlığın aradan qaldırılması üçün tədbirlər görməli və həmin liftin istismarı dayandırılmalıdır.

Liftdə hansısa detalın dəyişdirilməsi mütləq ixtisaslaşmış, akkreditasiyadan keçmiş şəxslər tərəfindən həyata keçirilməlidir. Yoxsa ki, kiçik minşə anlayışı var deyərək, detalları dəyişdirilmə-

sinin həyata keçirilməsi yol verilməzdir.

Həmçinin detallar dəyişdirilərkən yalnız lisenziyası olan məhsullar, qurğular, tros, əyləc sistemindən istifadə olunmalıdır. Olur ki, tros sistemində baxış keçirilir və onun qaydasında olduğu görünür, amma istismar müddəti 3 il göstərilibsə, mütləq şəkildə 3 ildən sonra istismarı dayandırılıb, yenisi ilə əvəz olunmalıdır.

Liftlərdə nasazlıqlar nə zaman baş verir? Normadan artıq yüklənmə olduqda və elektrik, əyləc sistemində, troslarında nasazlıq baş verir, nəticəsində qəzalar yaranır. Ona görə də liftin elektrik sistemi də mütləq şəkildə qaydasında olmalıdır. Beləliklə, normadan artıq yüklənmə liftin vaxtından tez istismar müddətinin başa vurmasına gətirib çıxara bilər.

Bəzən səmşinlər üçün nəzərdə tutulmuş liftdən yüklərin daşınması üçün istifadə olunur ki, bu da liftin istismar müddətinin tez başa çatmasına səbəb olur.

Bir sıra hallarda bina sa-

kinlərinin özləri liftdən istifadədə məsuliyyətsiz davranır, məsələn, göstərilən normadan artıq yükləyir, düymələrini qırır, düymələri eyni vaxtda basır. Bütün bunlar da liftin vaxtından əvvəl istismar müddətinin başa çatmasına səbəb olur. Həmçinin liftin tavanına, döşəməsinə, yan güzgülərinə toxunmaq olmaz. Həmin güzgülərin belə təhlükəsizlik elementləri var. Liftə minəndə mütləq güzgüdə özünü görmək lazımdır. Ola bilər ki, liftin qapısı açıq olsun, amma özü mərtəbəyə gəlməsin, bu zaman şəxs bilmədən liftə minəndə şaxtaya düşə bilər.

Liftin qırılıb şaxtaya düşməsi nadir baş verən hadisə olur və əsasən köhnə nasaz liftlərdə ola bilər. Amma müasir liftlərin hər birində ikili və yaxud üçlü siqorta sistemi mövcuddur. Məsələn, trosu qırılıbsa belə, kabinənin öz əyləc sistemi işə düşür və liftin şaxtaya düşməsi aradan qalır. Və yaxud əyləc sistemi qırılsaysa, tros sistemi işə düşür. Yeni müasir liftlərdə təhlükəsizlik sistemi daha ciddi nəzərə alınıb.

Həmçinin azyaşlı uşaqlar mütləq şəkildə valideyn nəzarəti altında liftdən istifadə etməlidir.

Bir sözlə, insanların özləri də təhlükəsizlik qaydalarına riayət etməyə maraqlı olmalıdır.

Ümumiyyətlə isə binalarda liftə alternativ enerji olaraq generator olmalıdır. Yeni qəfildən elektrik kəsilsə, generatordan istifadə edilə bilsin. Lakin çox təəssüf ki, hazırda bir çox yeni tikili binalarda liftə generator yoxdur, nəticədə elektrik kəsildikdə insanlar liftin içində qalır. Bu zaman liftin içində yaşlı və yaxud səhhətində müəyyən problemi olan insan olarsa, onun sağlamlığı üçün ciddi təhlükə yaranır.

O ki qaldı BŞİH-dəki toplantının, verilən cəzaların təsirinə olub-olmayacağına, hesab edirəm ki, əgər cəzalandırma varsa və məsələ ilə bağlı rəsmi toplantı keçirilibsə, bu məsələ müzakirə olunubsa, yaqın ki, müsbət nəticələr olacaq".

□ **Xəlilə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Güclü külək əsəcəkdir, çaylardan sel keçəcəkdir

Bakıda və Abşeron yarımadasında martın 30-da şəhər cənub-qərb küləyinin qısa müddətə arabir 15-20 m/s, 30-u axşamdan 31-i səhərdə isə şimal-qərb küləyinin 15-18 m/s, arabir 20-23 m/s-dək güclənəcəyi gözlənilir.

Bu barədə APA-ya Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən məlumat verilib. Bildirilib ki, martın 30-u axşamdan 31-i səhərdəki fasilələrlə yağıntılı olacağı, yarımadaanın bəzi yerlərində qısamüddətli intensivləşəcəyi ehtimalı var.

Azərbaycanın rayonlarında martın 30-da gündüz şimal və qərb rayonlarından başlayaraq 31-i səhərdəki bəzi yerlərdə arabir yağıntılı olacağı, dağlıq rayonlarda qar yağacağı gözlənilir. Ayırı-ayrı yerlərdə

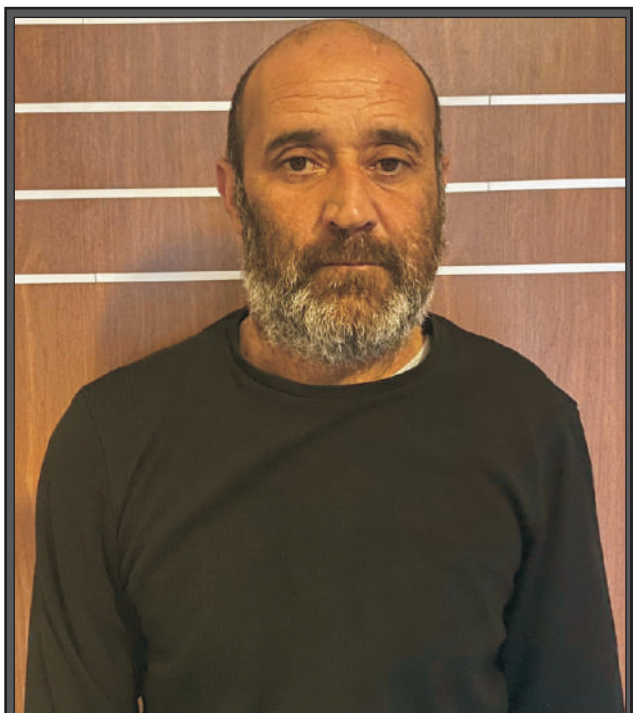

(Qarabağ və Şərqi-Zəngəzur, Balakən-Şəki, Mərkəzi Aran, Dağlıq Şirvan, Quba-Qusar, Lənkəran-Astara) yağıntıların leysan xarakterli intensiv olacağı,

şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var.

Qərb küləyinin 15-20 m/s, 30-da gündüz ayrı-ayrı yerlərdə arabir 23-28 m/s-dək güclənəcəyi gözlənilir.

Çaylarda sululuğun artacağı, Böyük və Kiçik Qafqazın və Lənkəran-Astara bölgəsinin bəzi çaylarından qısamüddətli daşqın və sel keçəcəyi ehtimal olunur.

Salyan sakinindən 2,5 kq heroin götürülüb

Salyan Rayon Polis Şöbəsi əməkdaşlarının keçirdikləri tədbirlərlə rayon ərazisində narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə məşğul olan əvvəllər məhkum olunmuş Həşim Zayidov saxlanılıb.

DİN-in mətbuat xidmətinin Şirvan regional qrupundan APA-ya verilən məlumata görə, onun üzərindən 2 kiloqram 500 qram heroin aşkarlanıb.

Faktla bağlı cinayət işi başlanılıb, H.Zayidov barəsində rayon məhkəməsinin qərarı ilə həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Araşdırmalar davam etdirilir.

MUSAVAT

Son səhifə

N 55 (8428) 30 mart 2024

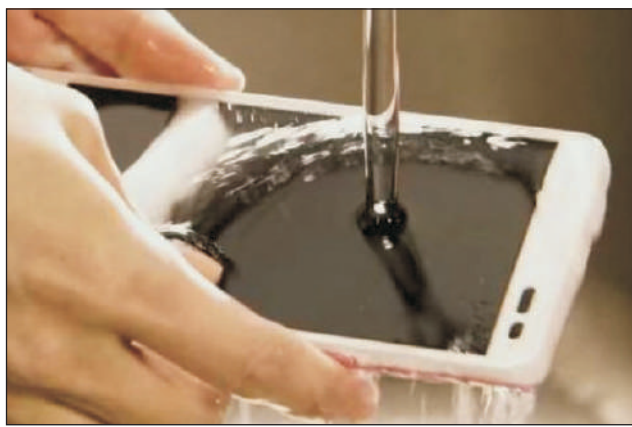
“Lamborghini” 20 ildən sonra ilk dəfə loqosunu dəyişdi

İtaliyanın “Lamborghini” şirkəti 20 ildən artıq müddətdə ilk dəfə olaraq “qəzəbli öküz” loqosunu dəyişib. Bu barədə istehsalçının saytında məlumat verilir. Yeni simvolikada öküz şəkli qalıb, lakin indi rəng sxiemi baxımından daha minimalist olub. Ümumilikdə isə loqo digər əsas xüsusiyyətlərini qoruyub saxlayıb: həraldik qalxan və yuxarı kənar boyunca brend adı. Eyni zamanda rəsm daha yastı olub, çünki dizaynerlər relyeflərdən imtina etmək qərarına gəliblər. Qeyd olunur ki, yeni “Lamborghini” loqosunun əsas rəngləri ağ-qaradır, əvvəlki sarı və qızılı isə çalar kimi qalıb.

Kicikölçülü akvariumda yaşayan balıq özünü çölə atdı

Akvariumda saxlanılan balığın tullanaraq evin döşəməsi üzərinə düşərək tələf olması, xüsusən heyvanseverlərin etirazına səbəb olub. Görüntülər evin müşahidə kamerası tərəfindən qeydə alınıb. Hadisə vaxtı ev sahibi mənzildə olmadığından hadisəyə müdaxilə edə bilməyib. Heyvanseverlər isə iddia edirlər ki, iriölçülü balıqlar daha böyük akvariumda və ya hovuzlarda bəslənilməlidir ki, oxşar hadisələr yaşanmasın.

Yaponiyada yuyula bilən smartfon istehsal edildi

Yaponiyanın “Sharp” şirkəti qeyri-adi “Basio Active 2” smartfonunu təqdim edib. Şirkətin saytında verilən məlumata görə, yeni məhsul hərbi sertifikatlara uyğun buraxılıb. “Sharp Basio Active 2” 5,7 düym-lük ölçülü HD+ ekranla təchiz edilib. Digər xüsusiyyətlər arasında smartfon yuyula bilir, onun su və tozdan qorunma özəlliyi var.

Smartfon xüsusi olaraq təqaüdcülər üçün yaradılıb. Cihaz naməlum nömrələrdən zəng edən zaman söhbətləri qeyd etmək və nömrələri qara siyahıya əlavə etmək üçün uyğunlaşdırılıb. Bundan əlavə, bezi proqramlardakı kiçik mətni daha asan oxumaq üçün kontrastı artırmaq

mümkündür. Qeyd edək ki, “Sharp Basio Active 2” yalnız Yaponiya bazarında 41,8 min yen (təxminən 25,5 min rubl) qiymətinə satılır.

Məşhur brend yeni ayaqqabı dizaynı ilə təəccübləndirdi

“Adidas” şirkəti təqdim etdiyi yeni ayaqqabı dizaynı ilə moda dünyasında gündəm olub. Belə ki, yeni krossovkalar brend qutuları şəklindədir. Şirkət bunu innovativ dizayn adlandıraraq, modanın gələcəyini dəyişdirəcəyini vurğulayıb. Qeyd edək ki, bundan əvvəl “Balenciaga” brendi təqdim etdiyi ayaqqabı modeli ilə hər kəsi təəccübləndirmişdi.

Gündə 50 qram halva yeməyin faydaları

Halva gündə 50 qramdan çox olmamaq şərti ilə ürək və bağırsaq üçün faydalıdır. Zülallar, vitaminlər və minerallarla (kalsium, dəmir və maqnezium) zəngin olan halva qığırdaq, vətər və dişlər üçün də əhəmiyyətli bir qida maddəsidir. Yaşlı insanlar üçün halva yağın bağırsaqdakı faydalı bakteriyaları “qidalandırır” lif mənbəyidir. Üstəlik, ürək üçün faydalı olan və iltihabı azaldan sağlam yağ turşuları və antioksidantlara zəngindir. Bununla belə, halvanın kalorisi yüksəkdir, xüsusən də tərkibində şəkər, kakao, şərbət və ya digər əlavələr olduğundan gündə 50 qramdan çox yemək olmaz. Xüsusilə şəkərli diabet xəstələri diqqətli olmalıdırlar.

Halvanın hazırlanmasında istifadə edilən qoz-fındıq və toxumlar güclü allergenlər olduğu üçün uşaqlar və hamilə qadınlar üçün məsləhət deyil.

Bunları bilirsinizmi?

- * İnsan daha çox oksigen almaq və bədəndə olan karbon qazını boşaltmaq üçün əsnəyir. Qanın tərkibində karbon qazı artdıqda beyin, ağciyər əzələlərindən müəyyən siqnallar gəlir ki, bunun da nəticəsində dərin əsnəmə başlayır.
- * İnsan bədəninə olan kapillyarların uzunluğu 10 min kilometrə çatır ki, bu da ekvatorun uzunluğundan 2,5 dəfə artıqdır.
- * İki yüz insan tükündən olan hörük 20 ton yükü saxlaya bilər. İnsanın başında 102 mindən 140 minə kimi, dərisində isə 20 minə kimi tük olur. Tük gündə 0,35-0,4 mm uzanır.
- * Çəkisi bir kiloqramdan az olan canlılarda ağır olmur. Bir kilo beynin ağırlığı üçün əsası haddir. Orta hesabla insan beyni 1.450 qram, delfinin ki, 1.700 qram, balinanın ki isə 9 kiloqramdır.
- * İnsan gözündə şüşəvari cism 99 faizi, beyinin 90 faizi, ürəyin 80 faizi, sümüyün 22 faizi, əzələlərin 75 faizi sudan ibarətdir.
- * Aparılan tədqiqatlar göstərir ki, günəş səthində parıltılar çoxaldıqda hipertoniya və aterosklerozla xəstələnlərin vəziyyəti ağırlaşır, qan damarlarının spazması baş verir.
- * Yuxarı Zambeziyada zənci tayfalarının kişiləri qadına qarşı nəzakətli və qayğıkeşdir. Yerli adətə görə, kürəkən öz qayınanası ilə danışarkən hörmət əlaməti olaraq mütləq onun qarşısında dizi üstə çökməlidir.

Təmizlik vasitələri beyni zəhərləyir

ABŞ alimləri təmizləyici məhsulların autizm və dağınıq sklerozun inkişafına vasitə ola biləcəyini müəyyən ediblər. Hamam və döşəmə təmizləyiciləri, yuyucu tozlar, kapsullar, gəllər və spreylər - bunların hamısının demək olar ki, 20%-i beyin hüceyrələrini öldürür. Təmizləyici məhsulların tərkibindəki zəhərlərin də sinir sistemində zərər verdiyi sübut edilib. Onlar həmçinin otoimmün xəstəliklərinin yaranmasına da səbəb ola bilər.

Kimyəvi saç düzləşdirmənin təhlükələri

Tərkibində qluksilik turşu olan kimyəvi saç düzləşdirici məhsullardan istifadə böyrəklərə zərər verə bilər. Bu barədə Merilend Universitetindən doktor Coşua Devid Kinq bildirib. Həkim bildirib ki, qluksilik turşu ilə kimyəvi saç düzləşdirici krem əvvəllər səhhətində heç bir problemi olmayan 26 yaşlı tunisli qadının böyrəyinə ziyan vurub. Məlumdur ki, qadın 2020-ci ilin iyununda, 2021-ci ilin aprelində və 2022-ci ilin iyulunda uzunmüddətli saç düzləşdirmə prosedurları üçün gözəllik salonuna baş çəkib.

Hər dəfə o, qusma, ishal, qızdırma və bel ağrısı ilə qarşılaşıb. Həmçinin düzləldici məhsuldan istifadə onun baş dərisində xoralar əmələ gətirib. Sonradan həkimlər xəstənin qanında kreatinin səviyyəsinin yüksəldiyini və bunun böyrək çatışmazlığının əlaməti olduğunu aşkar ediblər.

Uzunmüddətli saç düzləşdirən və hamarlaşdırıcı məhsullar insanın saçının quruluşuna təsir edərək, onları qıvılmaya daha az meylli edir. Adətən saç düzləşdirici məhlul tətbiq olunur və sonra ütü və ya fen vasitəsilə qurudulur. Kinq qluksilik turşusunun əsas kimyəvi maddə olan formaldehidə potensial olaraq daha az zərərli alternativ kimi saç düzləşdirici məhsullarda istifadə olunmağa başladığını bildirib. Bəzi tədqiqatlar qluksilik turşusunun da təhlükəli olduğunu göstərdi. Baş dərisinə sürüldükdə bədəne sürətlə sorulduğu üçün böyrəklərə zərər vermə ehtimalı yüksəkdir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

“Yeni Musavat”ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, “Son dakika” MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAVI: 1.500